JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. Zaturdag 26 October. N°. 86.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij C. A. VAN DER VOORT; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, ... te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* ... ƒ 12,50.
» » » » » *Java* ... » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* ... » 17,50.
» » » » » *Nederland* ... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, namiddag.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Donderdag den 31sten dezer.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

FRANCIS DAWSON STAVERS
met de moeder zijner kinderen,
PAULINE REBORN.

MODJOSARIE (*Glenlivet*) 18 October 1861. (3717)

Bevallen van een dood Kind, *J. M. C. Vermaasen*, Wed. van *G. J. Tormijn.*

BATAVIA, den 19 October 1861.
Eenige kennisgave. (3697)

Bevallen van eene DOCHTER, *Froederike Pfeffer*, echtgenoot van

HERMANN STRAUS.

BATAVIA, 24 October 1861. (3726)

Bevallen van eene DOCHTER, *Eleonora Maria Horst*, echtgenoot van

Mr. W. à. BRAKEL REIGER.

BATAVIA, den 22 October 1861.
Eenige kennisgave. (3668)

Heden overleed in den ouderdom van 26 jaren, vrouw *Jacoba Latuineten.*

BATAVIA, 19 October 1861.
(3700) J. F. VAN SCHOOR.

At Tanah-Abang on the 21st inst, the wife of *William Mactaggart* of a SON.

BATAVIA, 22nd October 1861. (3655)

Op den 14den dezer overleed alhier, in den jeugdigen leeftijd van 25 jaren, de Heer *John William Pitcairn*, betreurd door zijne nagelaten betrekkingen.

Crediteuren en debiteuren gelieven binnen eene maand aangifte of betaling te doen aan

A. J. W. VAN DELDEN.

BATAVIA, den 23sten October 1861. (3653)

VENDUTIE

op Maandag den 28 October 1861,
voor het Commissiehuis van

Abeelen, Dennison & Co.,

VAN:

PUIKE BOTER,

Wijnazijn, Cottonetten, Sarongs, Hoofddoeken, Zeildoek, Een Factuur Wagen- en Bendieleidsels, Stalhalsters, Spiegels in Vergulde en Mahoniehouten Lijsten, Presenteerbladen, Jagtgeweren in kistjes, een Factuur Zilver Vergulde Horologien, Ronde Tapijten en Alkatieven.

16 KOEIJEN van BENGAALSCH RAS, waaronder MELKKOEIJEN,

EN TEN 10½ URE:

2 Gouden Armbanden met Diamanten.
9 Haarpennen met Brillanten en Diamanten.
3 Brillanten Ringen.
4 dito Oorringen.
2 dito Doekspelden.
2 dito Giwangs.
100 Karaat Brillanten.
1 Scheeps Chronometer van *Barraud* te Londen.

(3663)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Maandag verkoopen,

Voor rekening van belanghebbenden:

W & C

78 Collin Wagen Assen,
12 Stellen dito Veeren, van 5 bladen.
12 do. do. do. 4 do.
20 Bendij Veeren,

min of meer door zeewater beschadigd, aangebragt per *Emma Mathilda* van Liverpool.

(3714) ABEELEN, DENNISON & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne VENDUTIE van Maandag aanstaande, voor rekening van belanghebbenden verkoopen:

G S 2095, 2096, 2098. 3 kisten SPIEGELGLAS.
P L 788. 1 » 6 stel KOFFERS.
F V & C 195/198 200, 5 » EAU DE COLOGNE.

Van Nederland aangebragt per *Whampoa*, min of meer door Zeewater beschadigd.

(3664) ABEELEN, DENNISON & Co.

De ondergeteekenden zullen op *Maandag* aanstaande, voor rekening van belanghebbenden op VENDUTIE verkoopen:

671 karaat SMARAGDEN.

(3715) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

op *MAANDAG 28 October* 1861,

wegens vertrek, voor het Woonhuis van den WelEd. Heer

C. A. VAN DINTER,

in de Beerendrechtslaan,

DOOR

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van eenen zeer netten

INBOEDEL,

bestaande uit:

Kroon-, Hang- en Tafellampen, Spiegels en Schilderijen,

een Mahonijhouten Ameublement,

bekleed met marokijnleder,

Kasten, Knapen, Stoelen, Consoles, Tafels, Ledikanten, Glazenkasten, Matten,

Porcelein-, Glas- en Aardewerk,

voorts nog

een Handchais,

2 BENDIES,

met Engelsche Veeren en Oliebussen,

TUIGEN,

1 span goedgedresseerde

WAGENPAARDEN,

3 hardloopende en goedgedresseerde BENDIE-PAARDEN, etc.

(3676)

De geannonceerde publieke

Verhuur

van de Landen TJIKARANG en GEDONG GEDEE, op den 29 dezer,

zal **geen** *voortgang hebben.*

Inmiddels blijven bovengenoemde Landen ***te huur***, gegadigden gelieven zich te wenden tot de ondergeteekenden als gemagtigden van ***Djauw Auffien,***

DJIAAUW ITJAY.
NIO TEKSOEY.
TAN ALOK.

Batavia, 23 October 1861. (3660)

Vendutie

op Woensdag den 30sten October 1861,

wegens vertrek,

ten huize van den WelEdel Gestrengen Heer

C. J. van Goens,

Kapitein der Genie, te Weltevreden nabij de Comedie, no. 118,

DOOR

VAN RIET & TER GOUW,

van eenen netten Inboedel,

bestaande uit:

Kasten, Stoelen, Tafels en Banken, Een PIANO, Spiegels, Schilderijen, Lampen, enz., enz.

Voorts:

Paarden, Bendie, Stalgereedschappen, Tuigen, etc.

(3669)

Op de Vendutie bij den WelEdelG. Heer

C. J. VAN GOENS,

zullen door

Van Riet & Ter Gouw,

worden verkocht:

Een span donkerbruine groote en deugdzame WAGENPAARDEN, van ***Kadoesch ras.***

Inmiddels uit de hand te koop.

(3712)

Hout-Vendutie

op Donderdag den 31 October 1861,

op het Plein van de Beurs, digt bij de Javasche Bank,

van bijzonder gave

DJATTIEHOUTEN BALKEN.

(3682) JOHN PRYCE en Co.

VENDUTIE
op Donderdag den 31 October aanstaande,
WEGENS VERTREK,
voor het woonhuis van den WELED.G. Heer
GROUW,
Onder-Intend. 1ste klasse, No. 126, achter het Paleis
door
v. d. Biesen & Modderman,
van eenen netten INBOEDEL, bestaande uit
Diverse Meubelen,
Groote en kleine Tafels, Stoelen, Kasten, Waschtafels Ledikanten, waarvan twee ijzeren, Spiegels, Hang- en Tafellampen, Glas- en Aardewerk, Matten, Keukengereedschap,
Een goedloopende Pendule,
Schilderijen, een dito in Olieverw,
Zeegezigt door VAN EMMERIK, vijf voet hoog en even breed.
1 Vis-à-Vis.
1 Span goedgedresseerde Wagenpaarden, *Timoreesen*.
Lepels en Vorken, Thee-, Koffij- en Suikerpot, alles van het beste Zilver.
(3699)

Vendutie
op Vrijdag den 1sten November,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van
BOTER, HAMMEN,
WITTE BROODSUIKER in mandjes,
voor huishoudelijk gebruik,
GLAS- EN AARDEWERK,
Tafel- en Servetgoed, fijne witte Jaconets, Madapollams,
PAPIER en ENVELOPPES,
alsmede de ondervolgende
VASTIGHEDEN,
behoorende aan de Nalatenschap van Wijlen ***A. M. Jacobs*** en anderen.
No. 1.
Een stuk ***Tuinland***, bebouwd met een STEENEN HUIS en een Blok Bijgebouwen met pannen gedekt, Blok M, *Prinsenlaan*, getaxeerde waarde *f* 5000.—, verponding No. 7354.
No. 2.
Een ***Erf***, bebouwd met een STEENEN HUIS met pannen gedekt, Blok L, *Oosterveld*, verponding No. 368, getaxeerd *f* 800.—.
No. 3.
Een ***Erf***, bebouwd met een STEENEN HUIS met pannen gedekt, Blok C, verponding No. 192, Buurt *Voorrij Oost*, getaxeerde waarde *f* 1560.—.
Alsmede
***Twee Praauwen*,**
(3716) ieder van ***9 Koijangs.***

Vendutie
op *Maandag den 4den November* 1861,
ten huize van Mevrouw de Weduwe
BIJVANCK,
op *Tanah-Abang*, wegens vertrek,
door
John Pryce en Co.,
VAN EEN NETTEN EN GOED ONDERHOUDEN
INBOEDEL,
waaronder:
Europesche Ameublementen, Mahonihouten Kleederkasten, Spiegelkast, enz., enz.
Verder van
Porceleinen Tafelservicen, Kristal-en Glaswerk, Staartlampen en Tafellampen.
RIJTUIGEN, als:
1 MYLORD, 1 VIS-à-VIS, 1 PALANKIJN en 1 KINDERWAGEN,
5 span Wagenpaarden, 2 Rijpaarden,
STAL- en KEUKENGEREEDSCHAPPEN,
BLOEMEN, enz., enz.
En ten 11 ure:
HET HUIS EN ERF,
Op Zondag te voren te bezigtigen. (3721)

Op de Vendutie
van VRIJDAG, den 1sten November
voor het kommissiehuis van
J. SPEET,
zal mede worden verkocht à tout prix:
ruim 11 mille gegomde Americaansche
ENVELOPPES,
benevens:
EENIGE PARTIJEN OUDE BOEKEN,
voor scheurpapier.
ledige Kisten, enz.
(3729)

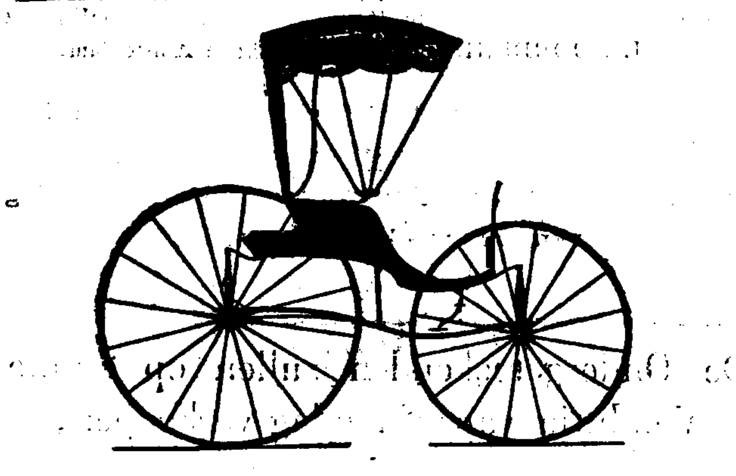

Op nieuw ontvangen:
12 keurige
AMERIK. RIJTUIGEN.
(3644) CASSALETTE & Co.

TAFEL-MESSEN
EN
PLEETEN

LEPELS
en
VORKEN,
in stellen.
PALEMBANGSCHE WIPSTOELEN.
bij
(3683) JOHN PRYCE en Co.

VERKOOPHUIS.
Direct van Parijs per Mail ontvangen:
een prachtig en groot assortiment
Goudwerken in alle soorten,
als:
DAMES PARURES met en zonder Brillanten.
Enkele DAMES BRACELETTEN in de laatste modellen, geëmailleerd en effen, met en zonder Brillanten en Paarlen.
GOUDEN BROCHES met en zonder Diamanten, tevens geschikt voor Photographische Portretjes in te laten zetten.
Verscheidene MANCHET-KNOOPJES, alsmede stellen voor Manchet, Hemd en Boord, met en zonder edelgesteenten, geëmailleerd en effen.
Eene menigte MEDAILLONS in alle vreemdsoortige modellen voor Haar en Portretten.
HEEREN DOEKSPELDEN met en zonder Stereoscoopjes.
BLOEDKORALEN GARNITUREN en ARMBANDEN, met goud gemonteerd, voor kinderen.
alsmede:
Heeren en Dames Charivari.
Gouden Ringen met Paarlen en Diamanten.
Heeren Horologie Sleutels,
in alle mogelijke modellen,
(3706) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.
NB. De prijzen zijn zoo billijk mogelijk gesteld, wegens de groote aankoop dezer Bijouterien.

Ontvangen:
Supra fijne
ECHTE FRANSCHE-COGNAC,
bij
(3667) WINSSER, DE LANGE & Co.

MANILA SIGAREN, *Londres.*
" " *Cortados 2a.*
" " *Entre-actes.*
bij
(3724) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Japansche Martevanen.
(3681) CASSALETTE EN Co.

Ontvangen:
EEN COUPÉ,

uit de fabriek van *HERMANS*, te *'s Hage.*
(3084) JOHN PRYCE EN Co.

In Commissie ontvangen:
150 VATEN
KOOLTEER,
verkrijgbaar per Vat à *f* 10.50.
(3678) VAN DEN BIESEN EN MODDERMAN.

VANILLE STEKKEN.
De Heeren SAPORTAS & Co.

te Cheribon,
zijn genegen te contracteren ***voor de ontvangst*** eener aanzienlijke partij VANILLE STEKKEN door hen benoodigd in December, Januarij of Februarij aanstaande.
(3642)

Per Julie Claire, heden ontvangen:
Gerookte Ossenribben
(Paterstukken),
Rookvleesch,
Saucijs de Boulogne, geëmballeerd.
Gezouten Hollandsche Ossentongen,
Leijdsche en Edammer KAZEN.
(3708) WINSSER, DE LANGE & Co.

W. J. OLLAND,
Horologie- en Instrumentmaker.
Ontvangen volgens standaard van hier
gevestigde **Geneesheeren,**
alle soorten périscopique BRILGLAZEN,
wordende dezelve volgens opgave der H. H.
Doctoren
geleverd, en naar verkiezing, geslepen en gemonteerd.
(3688)

VERKOOPHUIS.
Ontvangen:
een mooi assortiment
MEUBELEN,
als:
TAFELS en STOELEN, LUIJER- en WIPSTOELEN,
KLEEDER-, DISPENS- en BOEKENKASTEN,
CONSOLES, KNAAPJES, BUFFETTEN,
SOPHA'S, LEDIKANTEN voor
1 en 2 personen.
(3704) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

Pas uit Europa ontvangen
de navolgende
Militaire versierselen.
Borduursels voor alle wapens.
Mutsen en Chabrakken galon " " "
Knoopen " " "
Fouragères en apparte koorden " " "
fantasie en model.
Chibernes voor Artillerie en Kavallerie.
Chacots.
Koppels.
Turksche, model Infanterie, ligte Kavallerie Sabels en apparte Scheede.
Eikel en model Dragons.
Sjerpen.
Sporen.
Epauletten.
Militaire Wittekoorden en Linten.
Madailles 12 en 24jarige dienst en linten, enz., enz.
Tevens worden alle rangveranderingen ten zijnent gedaan en Epauletten en Borduursels schoongemaakt
bij
L. KUIJK, *Passementwerker*,
(3711) Bazar-Baroe, *Batavia.*

Met toestemming van den Resident van Batavia.

Maandag, 28 October,
EENE EERSTE VOORSTELLING
van

RISLEY'S CIRQUE,

in het nieuwe gebouw op Tanah-Lapang Glodok

Het **PROGRAMMA**, dat nieuwe en gevarieerde toeren aankondigt, zal algemeen verspreid worden.

Prijzen der plaatsen:

1ste Rang *f* **3.—**, 2de Rang *f* **2.—**, 3de Rang *f* **1.—**, terwijl er eene **getraliede loge** voor de ***Chinesche Dames*** ingerigt is à *f* **2.—**.

KINDEREN beneden de 10 jaren betalen de helft.
(3701)

GRAND GALA NIGHT
Theatre.

Under the distinguished Patronage of His Excellency the

GOVERNOR GENERAL.

Professor RISLEY,
begs to intimate to the public of Batavia, that he is making

GREAT PREPARATIONS for his Benefit.

Due Notice of which will be given.

N. B. On this occasion the Professor will be assisted by **20 Artistes.** (3719)

Prof. Risley

heeft de eer het publiek van *Batavia* bekend te maken, dat hij de volgende week een

VOORSTELLING

ter zijner benefice zal geven, die vereerd zal worden

door de tegenwoordigheid van Z. E. den Gouverneur Generaal,

in welke voorstelling hij en al de Leden van zijn gezelschap in groote verscheidenheid zullen optreden, benevens voor het eerst twee personen, voor kort uit America aangekomen. Meerdere bijzonderheden zullen in het Programma worden bekend gemaakt. (3673)

BY PERMISSION OF THE RESIDENT.

LEWIS'S
AUSTRALIAN HYPPODROME,

Erected on the KINGSPLAIN.

This immence Establisment, with its beautiful stud of horses, and 20 Ladies, Gentlemen and Children, will be open every evening for **2** weeks longer.

Grand change of Programme every evening.

Prices of Admission.
First Class *f* 5. Second Class *f* 3. Promenade *f* 1.

Military and Children half Price for First and Second Class.

Tickets to had and seats secured at the Hippodrome every morning from 8 till 12. (3725)

Societeit de Harmonie.
STAFMUZIJK

op Donderdag den 31sten dezer, des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(3698) E. JEEKEL.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK.
VAN
WALTER WOODBURY.
Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur.
(3645)

Wederom ontvangen

het gerenommeerde DUBBEL

PRINCESSEN-VALKBIER,

in $^1/_1$ en $^1/_2$ kruiken,
bij
(3709) WINSSER, DE LANGE & Co.

VERKOOPHUIS.

Op nieuw ontvangen:
een factuurtje

Etagère Voorwerpen,

in Biscuit en verguld,
alsmede:

Fransche Waaijers,

met en zonder Marabout.
(3702) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

PADANG KOFFIJ,

primo kwaliteit,

per $^1/_1$, $^1/_2$, $^1/_4$ en $^1/_8$ pikol, verkrijgbaar bij
(3710) WINSSER, DE LANGE & Co.

Verkoophuis.

Wederom Ontvangen:

RIJNWIJNEN,

van het beroemde Merk

Dilthey, Sahl & Co., Ao. 1857.

als:
JOHANNISBERGER, STEINWEIN in Boxbeutel, RUDESHEIMER BERG, MARCOBRUNNER, HOCHHEIMER, BRAUNEBERGER MOSEL.
(3703) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

COMMISSIEHUIS
van
J. SPEET.

Bij den ondergeteekende zijn steeds voorhanden:

Fraaije Nieuwe

TENTWAGENS,

Mylords, Handwagentjes,
BENDIE'S, PALANQUINS,
alles tegen zeer matige PRIJZEN.
(3643) J. SPEET.

W. J. OLLAND,

Horologie- en Instrumentmaker.

Op nieuw ruim voorzien van:
MARMER, VERGULDE, MEDAILLON
en

KANTOOR-PENDULES,

benevens:
Gouden en Zilveren Horologien,
in alle genres. (5687)

JAPANSCHE SCHUTSELS

van 8 en 6 bladen.
(3725) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Met onderling goedvinden is onze PROCURATIE op den Heer *E. C. Heijdorn* verleend, **ingetrokken.**

ARNOLD BIK en Co.
Cheribon, 19 October 1861. (5675)

De generale PROCURATIE, verleend door den ondergeteekende bij Notariele acte No. 41, gepasseerd voor den Notaris J. J. KLEIJN, dd. 16 Maart 1855, aan den Arabier ***Sech Awab bin Mohamad Djoas***, handelaar, wonende te Batavia, is sedert ***heden INGETROKKEN.***

SECH MOHAMAD BIN AWAB DJOAS.
Batavia, 22 October 1861. (3651)

Een handelshuis te Soerabaija,
vraagt een **geoefend CORRESPONDENT** voor de **Hollandsche taal**, eene goede vlugge hand schrijvende; zij die vroeger als zoodanig werkzaam zijn geweest en tevens in de **Fransche** en **Engelsche** talen corresponderen, zullen de voorkeur hebben. Salaris naar bekwaamheid.
Adres letter S, franco, postkantoor te Soerabaija.
(3725)

Verloren:

In de buurt van ***Pintoe Besie,*** een **bastaard Europesche Jagthond** (Brak), zijnde teef, luisterende naar den naam van **LOBOS!!** hoog, bruin van kleur, witte borst en vier witte pooten.
De vinder of teregtwijzer kan op eene goede belooning rekenen.
Adres ter Lands-Drukkerij bij
(3718) J. B. TENRET.

Te Koop,

wegens aankoop van Australische paarden:
Een zeer goed en mooi RIJPAARD.
Drie span zeer goede Overwalsche WAGENPAARDEN.
Adres: *Java-Bode.* (3694)

TE KOOP HET HUIS,
op Tana-Abang,
thans bewoond door den Heer *D. T. Pryce.*
Te bevragen bij
(3685) JOHN PRYCE & Co.

Te Koop:
Een Europeesche Coupé,
Reiswagen.
Bij
(3666) ZAKARA en AUDINEAU.

Te Koop:

WEGENS VERTREK
een span fraaije goedgedresseerde

SIDNEY PAARDEN.
(3686) JOHN PRYCE en Co.

TE HUUR EEN HUIS,
Gang Patjenongan.
Te bevragen bij
(3665) A. HERMENT.

TE HUUR 2 Huizen,
aangenaam gelegen op den Hoek van PINTOE BESI, en Hoek BATOE TOELIS.
Te bevragen bij
A. BELLE.
Pintoe Besi.
(3727)

EEN HUIS TE HUUR
in de Beerendrechtslaan.
Te bevragen bij
(3707) THIBAULT.

Ned. Ind. Escompto-Maatschappij.

ALGEMEENE VERGADERING

van Aandeelhouders op Vrijdag den 8sten November e. k., des voormiddags ten 11 ure, ten kantore der Maatschappij, ter behandeling der volgende punten:

a. Uitgifte van 500 nieuwe aandeelen à *f* 1000.— ten einde het kapitaal der Maatschappij op het oorspronkelijk bepaald cijfer van Een Millioen te brengen.

b. Uitlegging van art. 12 der Statuten, (Werkkring der Maatschappij.)

c. Benoeming van eenen Gedelegeerde ter vervanging van den Heer D. Schuurman, naar Europa vertrokken.

De Directeuren,
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

BATAVIA, 22 October 1861. (3656)

NEDERLANDSCH INDISCHE

Escompto-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennisgave **GELDEN IN DEPOSITO** zullen worden aangenomen op de volgende Rente Basis:

bij 14 dagen opzegging	tot	4½	pCt.	's jaars.
Op 3 maanden vast	〃	5	〃	〃
〃 6 〃	〃	5½	〃	〃
〃 12 〃	〃	6	〃	〃

Namens het Algemeen Bestuur,
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
(3657) *Directeuren.*

Machinerien.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & C°.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER- en ***Rijstpelmolens,*** **CENTRIFUGES,** **Stoommachines,** zoowel voor het land als voor schepen, **Gas-Toestellen, Zaagmachines, Arak-distilleer Toestellen, IJzeren Praauwen,**

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën,

en alle andere soorten van

Machinerien.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij
(3616) MORGAN, MELBOURN & Co.

Machinerien.

De Ondergeteekenden, Agenten op Java van de Heeren

H. O. ROBINSON & C°.

Ingenieurs te Londen,

hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKER-FABRIKANTEN en verdere belanghebbenden, dat door hen verwacht wordt per

***Engelsch Schip* ROSELLA,**

EEN PATENT

STOOM-SUIKERMOLEN,

met cilinders van 24×48 Engelsche duimen,

waarvan specificatie en teekening bij de Ondergeteekenden ter inzage liggen, alwaar nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De Heeren **H. O. ROBINSON & Co.,** hun Etablissement eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurend alom vermeerderende aanvragen van hunne MACHINERIEN te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de Ondergeteekenden gereed zijn alle orders aan te nemen op STOOM- en WATER-SUIKERRIETMOLENS, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz., enz., en op aanvrage specificatien en prijs opgaven kunnen verschaffen.
(3615) MACLAINE, WATSON & Co.

DE ZALF VAN HOLLOWAY

is een magtige wondheeler: de kwaadaardigste wonden, de vurigste en venijnigste puisten, die den lijder ongehoorde pijn doen uitstaan worden genezen, en de pijn geleenigd door het gebruik van dit groote heelmiddel. Het ontwortelt de besmettelijke deelen van het vleesch en veroorzaakt eene volkomen en duurzame genezing

Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te	Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
»	Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
»	Soeracarta	» W. Veldman.
»	Djocjocarta	» Buijn & Co.
»	Salatiga	» F. Kruthoffer.
»	Tagal	» Wed. Dort.
»	Cheribon	» W. Galistan.
»	Cheribon	» M. Blok en Co. (3691)
»	Samarang	» H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de zoo bestendige oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.

Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij verkoudheden, aandoeningen der luchturgen der longen, gal, enz. en bij ontstekingen en koorst, zijn zij vooral bij dit gure weer aan te prijzen.

Thans verkrijgbaar te Samarang bij
F. H. PRINGIERS,
te Soerabaija bij DE STURLER en FAGNOTTI,
〃 Poerwakarta bij A. BÉDIER en bij de Hoofddepôt-houders voor den geheelen Indischen Archipel.

(In het groot à Contant rabat).
(3690) GEBRS. BEIJNON.

Op nieuw Ontvangen:

2000 fleschen van het wereldberoemde geneesmiddel

REVALENTA ARABICA,

van ***Barry du Barry & Co.,*** te *Londen.*

Op 1/1 en 1/2 fl. tegen verminderde prijzen ***à contant.***

Verkrijgbaar bij
(3646) CASSALETTE & Co.

LOTEN

voor de Nieuwe

246e Nederlandsche

Staats-Loterij.

Collecteur Mr. C. A. DE VASSY, te *Leijden,*

zijn van heden af te bekomen,

1 HEEL LOT	ad ***f*** **100.**—
1 HALF »	» » **50.**—
1 VIJFDE »	» » **20.**—

te Batavia, bij G. KOLFF & Co,
te Samarang, bij DE GROOT, KOLFF & Co.

DE HOUDERS onzer ***LOTEN*** voor de ***245ste Loterij*** ontvangen met de post van heden beright van den uitslag.
22 October 1861. (3672)

Boekhandel: G. KOLFF EN Co.

thans te bekomen:

HET SPREKEND GELIJKEND PORTRET

van

Zijne Excellentie baron SLOET VAN DE BEELE,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.

Keurig geëncadreerd in vergulde of palissanderhouten lijst (hoog 4 voet), met glas en toebehooren.

***Prijs f* 30.—**

Een sieraad voor Receptie- en Vereenigings-Zalen.
(3670)

Tijdschriften, Journalen,

Anno 1862.

Onze ABONNENTEN, die eenige verandering wenschen in het vervolgen hunner **PERIODIEKEN voor 1862,** Personen of Vereenigingen, die nieuwe Abonnementen wenschen aan te gaan, worden beleefd verzocht ten ***spoedigste*** opgave te doen.

Ons ***Nieuw Tarief*** wordt op aanvrage franco toegezonden.
(3671) G. KOLFF & Co.

BATAVIASCHE SPEELKAARTEN.

Thans te bekomen:

Te	*Batavia*	bij	G. KOLFF & Co.
»	*Samarang,*	»	DE GROOT KOLFF & Co.
»	*Soerabaija*	»	GEBRS. GIMBERG & Co.
»	»	»	LE ROIJ & Co.
»	*Cheribon*	»	BLOK & Co.
»	*Tagal*	»	weduwe DORT.
»	*Padang*	»	VAN OVERZEE HISSINK & Co.
»	»	»	H. R. VAN WIJK, RZN.
»	*Makasser*	»	EEKHOUT & Co.
»	*Amboina*	»	HARMSEN & Co. (3715)

SCHILDERIJ-LIJSTEN

Verguld, Bruin, Zwart en geel hout, in alle dimensien PASSE-PARTOUT, CARTES de VISITES, Lijstjes voor Photographien, etc.
wederom in groote verscheidenheid te bekomen bij
(3611) H. M. VAN DORP.

Teekenbehoeften, enz.

WINSOR and NEWTON'S TUBULAR DRAWING PENCILS in box of pieces f. M... ...6.— DECALQUEER LINNEN en DECALQUEER PAPIER Fijne WATERVERWEN, in groote verscheidenheid GOMME ELASTIQUE, Fijne CARMIJN INKT.

Photographische ALBUMS voor Portretten.

(3674) H. M. VAN DORP.
Batavia 1861.

Voorhanden bij H. M. VAN DORP, te *Batavia*:

Agenda voor 1862. . .	*f* 5,—
Zak-Almanak voor huishoudelijk gebruik.	» 1,50
Kantoor-Almanak voor 1862, opgeplakt en onopgeplakt.	

(3648)

Bij den Ondergeteekende is verschenen:

Op de grenzen der Preanger

DOOR

Dr. J. ten Brink.

1 deel, Formaat der bekende Guldens editie *f* 2,50.
Franco per post *f* 3,—.

BATAVIA, 1861.
(3647) H. M. VAN DORP.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 28sten.

VAN SOERABAIJA.

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 18den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORIS DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija*.
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang*.

(3692)

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 26 October 1861, No. 86.

Het vertrek van de Stoomboot

PALEMBANG PAKKET,

Kapt. J. F. SCHEEL is bepaald:
den 5den November 1861 naar
PALEMBANG.
„ 19den November 1861 naar
TAGAL, PEKALONGAN, SAMARANG
en SOERABAIJA.

De Agenten,
(3722) BUIJS, JACOBSEN EN Co.

Het vertrek der Stoomboot

Palembang Pakket,

is bepaald:
op den 28sten naar de
LAMPONGS (TELOK-BETONG).

De Agenten,
(3693) BUIJS, JACOBSEN EN Co.

VOOR PASSAGE

naar Nederland,

wordt aangeboden het Snelzeilend Nederl. Barkschip

HENDRIKUS,

gevoerd door kapitein **Van Aalburg,** zijnde deze bodem voor den overvoer van PASSAGIERS zeer goed uitgerust en hebbende een bekwamen Geneesheer aan boord.

Het vertrek van hier naar **ROTTERDAM** is bepaald omstreeks 15den December.

Voor informatie adresseeren men zich te Samarang bij den Gezagvoerder en alhier bij

de Agenten,
VAN OMMEREN, RUEB & Co.
BATAVIA, 26 October 1861. (3720)

Binnen eenige dagen wordt alhier verwacht het Fregatschip

ROTTERDAM,

Kapitein POORT,
om dadelijk de terugreis naar **NEDERLAND** aan te nemen.

Deze bodem is voor PASSAGIERS aan te bevelen door ruime inrigting en uitrusting. Aan boord bevinden zich een geëxamineerd geneesheer en eene melkgevende Koe.

Adres bij
(3695) REYNST & VINJU.

Met het viermast Klipperschip

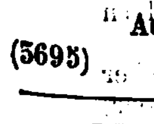

ARGO,

Kapitein VAN TEUTEM, bestaat gelegenheid tot vertrek naar **ROTTERDAM,** omstreeks de helft der maand **December.**

Deze bodem, die te *Soerabaija* en *Passeroean* zal laden, beveelt zich aan, zoowel door doeltreffende inrigting, als door bijzondere uitrusting. Behalve een geëxamineerd Geneesheer, bevindt zich aan boord eene melkgevende Hollandsche Koe.

Te bevragen te *Soerabaija* bij de Heeren ANEMAET & Co., te *Passeroean* bij den Kapitein en alhier bij
(3696) REYNST & VINJU.

Met het snelzeilend Ned. Fregatschip

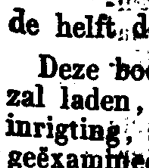

VRIENDSCHAP,

Kapt. J. JANZEN,
uitmuntend ingerigt en uitgerust tot den overvoer van PASSAGIERS, eerstdaags alhier van de kust beladen terugverwacht wordende, bestaat nog gelegenheid tot Passage naar **Rotterdam.**

Voor nadere informatien bij

de Agenten,
(3654) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

Vermeijingen op het gebied van Nederlandsch-Indisch Staatsregt.

NEDERLANDERSCHAP.

Na de grensbepaling van het gebied waarbinnen het Nederlandsch volksleven zich openbaart, is ter vaststelling der Nederlandsche nationaliteit voorzeker die bepaling de gewigtigste, waarbij omschreven wordt, wie zich tot Nederlander rekenen mag.

Deze beide grensduidingen, de geographische en staatkundige zijn noodig ter verwezenlijking eener eigene nationaliteit; zij zijn de voorwaarden tot elk volksbestaan en vormen ook den hoeksteen van ons staatsgebouw.

En echter, de Nederlandsche wetgever is noch in de vaststelling der begrenzing van het Rijk, noch in de bepaling van het Nederlanderschap, zeer gelukkig geweest, en de onzekerheid welke ondanks de bepalingen der wet is blijven bestaan, wordt vooral gevoeld door hen, die verre van het oorspronkelijk Rijk verwijderd, door elken twijfel het voorregt hunner nationaliteit bedreigd zien.

Behoort Nederlandsch-Indië (geographisch) tot het gebied waarbinnen het Nederlandsch volksleven zich openbaart, is Nederlandsch-Indië een *deel* van het rijk der Nederlanden?

Ja: — zegt de Nederlandsche Grondwetgever; want in art. 1 staat voorbedachtelijk geschreven: »Het Koningrijk der Nederlanden bestaat in Europa uit........" ten einde aan te toonen dat ook Nederlandsch-Indië behoort tot het *staatsgebied* der Nederlanden.

Neen: — zegt dezelfde Grondwetgever, want in art. 59 heet Nederlandsch-Indië eene bezitting *van het rijk.*

Elke poging die men heeft aangewend om dit *ja* en *neen* in eene hoogere *unisono* op te lossen, heeft de verwarring en onzekerheid slechts vergroot, en het vraagstuk geen duimbreed aan zijne oplossing nader gebragt.

Het springt echter in het oog, dat zoolang de onzekerheid omtrent het *staatsgebied* van Nederlandsch-Indië voortduurt, er geen sprake kan wezen van het ontstaan van een eigen Nederlandsch volksleven in Indië; en dat de aanwezigheid van Nederlanders in Indië geenszins eene geographische noodzakelijkheid is — dat het zijn moest.

Dubbel gewigtig is daarom voor al in Indië de tweede vraag: Wie is Nederlander?

Dat ook het antwoord op deze vraag niet zoo eenvoudig, niet zoo stellig en bepaald is, als het gewigt der zaak het vordert, dat ook hier weder twijfel en onzekerheid bestaat, waar geen twijfel mag mogelijk zijn, daarvan hebben nog onlangs de discussiën in drie onderscheiden dagbladen getuigd, naar aanleiding eener circulaire van het Militair Departement dd. 21 Aug. 1861, waaruit tevens blijkt dat ook dat Departement omtrent de vraag, wie Nederlander is, eene informatie bij de Regering heeft noodig gekeurd.

Volgens de *Samarangsche Courant* wordt in die circulaire te kennen gegeven, dat het Militair Departement van de veronderstelling is uitgegaan, dat de officieren in Nederlandsch-Indië geboren uit aldaar gevestigde ouders, op grond van § 1 van art. 5 Ned. Burg. Wetboek, als *Nederlanders* moeten worden aangemerkt; dat blijkens thans van de Regering bekomen inlichtingen die opvatting wel is waar juist is, ten aanzien van de bij dat Wetboek omschrevene regten, doch dat, waar het geldt het Nederlanderschap in den zin van art. 7 der Grondwet, alleen de wet van 28 Julij 1850 (*Ned. Staatsblad* no. 44) tot rigtsnoer strekt, dat — vermits nu bij de aangehaalde wet van 28 Julij 1850 niet is bepaald, dat zij die in de Coloniën van het rijk uit aldaar gevestigde ouders zijn geboren, ten aanzien van het genot van burgerschapsregten, *Nederlanders* zijn, en het genot dier regten bij § 1 van art. 1 der gemelde wet, slechts wordt toegekend aan hen, die geboren zijn uit ouders, binnen het rijk in Europa gevestigd, — dat gevolgelijk alle officieren, welke niet in het laatste geval verkeeren, alsnog behooren te worden genaturaliseerd, om op hunne beurt tot bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Bij de beantwoording der vraag: Wie is Nederlander? — uit een Nederlandsch-Indisch standpunt namelijk, — valt in de eerste plaats de aandacht op het voorschrift van art. 118 der Grondwet: »De Grondwet en andere wetten zijn alleen voor het Rijk in Europa verbindende, tenzij het tegendeel daarin wordt uitgedrukt."

Een beroep alzoo op de Nederlandsche Grondwet, en op andere Nederlandsche wetten, ter beslissing der vraag wie Nederlander is, van uit het Nederlandsch-Indisch standpunt slechts worden gedaan, indien de toepasselijkheid daarin wordt uitgedrukt.

Slechts bij uitzondering zijn de wetten voor *het Rijk in Europa* verbindende *voor het Rijk ? in Indië.*

Nu bepaalt art. 107 van het Regerings-Reglement: »Onder Nederlanders worden in dit reglement verstaan die het zijn volgens de wetten van het Koningrijk."

En de vraag wie in Nederlandsch-Indië Nederlander is, behoort alzoo te worden beslist volgens de wetten van het Koningrijk.

Deze wetten zijn tweeërlei.

Vooreerst komt in aanmerking, art. 5 van het Ned. Burg. Wetboek, alwaar in § 1 geleerd wordt: Nederlanders zijn allen die binnen het Koningrijk *of deszelfs* Coloniën zijn geboren, uit ouders aldaar gevestigd.

Sedert 1 Oct. 1838, het tijdstip der inwerkingtreding van het Burgerlijk Wetboek, tot op de wet van 28 Julij 1850, heeft dat wetsartikel gestrekt tot bepaling wie Nederlander is, niet slechts ten aanzien der burgerlijke maar tevens der politieke, of zoogenaamde burgerschapsregten.

Door de wet van 28 Julij 1850 echter is daarin eene wijziging gebragt.

Deze wet, welke strekt ter voldoening van het voorschrift van art. 7 der Grondwet: »De Wet verklaart wie Nederlanders zijn," — bepaalt wie Nederlanders zijn, *uitsluitend met betrekking tot de burgerschapsregten.*

Het zijn deze beide wetten welke behooren te worden geraadpleegd bij de beantwoording der vraag wie *in Indië* Nederlander is (art. 107 R.-R.)

Het springt echter in het oog, dat zij daartoe volkomen ongeschikt zijn.

De wetgever heeft, ten einde de Nederlandsche nationaliteit in Indië zooveel mogelijk tegen vreemde inmengselen te beschermen en te bewaren, de bepaling wie *in Indië* Nederlanders zijn, afhankelijk gesteld van de wetten van het Koningrijk (art. 107 R.-R.) doch heeft daardoor juist gestooten op de klip welke hij getracht heeft te vermijden.

Immers art. 5 van het Ned. Burg. Wetboek, waarnaar verwezen wordt, noemt in één adem Nederlanders *allen* die geboren zijn uit ouders gevestigd in het Koningrijk *of deszelfs Coloniën*, zoodat *alle* Inlanders, Chinezen en Arabieren zoo zij slechts geboren zijn uit ouders in de Colonie gevestigd, sedert 1 Oct. 1838 zoowel in burgerlijken als politieken zin, en sedert 17 Sept. 1854 (tijdstip der wettelijke zamenstelling van het Reg.-Regl.) alleenlijk in burgerlijken zin Nederlanders zijn; — eene stelling welke wederom door andere wetsbepalingen wordt weersproken.

Dat met zulke bepalingen, nog ongerekend het door elkander gehaspel van burgerlijke en burgerschapsregten, het Nederlanderschap in Indië een zeer problematiek vraagstuk wordt, is duidelijk.

Met de bepaling en toekenning dezer zoogenaamde burgerlijke en burgerschapsregten, — Burgerlijke regten in het algemeen zijn die welke de regten en bevoegdheden der burgers regelen *onderling*, burgerschapsregten, welke de regten en bevoegdheden regelen tusschen *de burgers en den staat* — is het onderdaad niet beter gesteld.

Het is waar, de bepaling welke deze regten zijn, behoort meer tot de wetenschap, dan tot het geschreven regt, doch niet alzoo *wie* tot hun genot bevoegd zijn.

En de Wetgever heeft door ten aanzien *van het genot van burgerschapsregten* geene onderscheiding te maken tusschen Nederlanders in Indië en Nederlanders in Nederland, een regtsgenot gewettigd, hetwelk feitelijk onbestaanbaar is, en niet weinig bijdraagt om de onzekerheid te vermeerderen en de verwarring te vergrooten.

De bovenbedoelde circulaire van het Militair Departement draagt er de sporen van.

De logische gang der gedachte welke daaraan ten grondslag ligt schijnt deze te zijn: het officierschap in het Nederlandsch-Indisch leger is eene landsbediening; deze landsbediening is een burgerschapsregt, en een burgerschapsregt mag slechts worden uitgeoefend door de Nederlanders omschreven bij art. 1 der wet van 28 Julij 1850, (art. 6 Grondwet) onder die personen zijn niet opgenoemd zij die in de Coloniën uit aldaar gevestigde ouders zijn geboren. Deze personen zijn dus wel Nederlanders ten aanzien van het genot der Burgerlijke regten; maar geene Nederlanders ten aanzien van het genot van burgerschapsregten.

Conclusie is:

ten einde te hebben aanspraak op burgerschapsregten = landsbediening = officierschap = bevordering moet men zich laten naturaliseren; dat is: moet men zich in het genot doen stellen der Nederlandsche burgerschapsregten. Dat het Milit. Dep. niet zou gedacht hebben om art. 1 no. 4 der wet van 28 Julij 1850, vervalt door de enkele opmerking, dat zij die aantoonen af te stammen van de in de voorgaande nommers genoemde personen, met de circulaire niets te maken hebben. — No. 4 van art. 1 is aan de geheele kwestie vreemd.

Dat de in de circulaire voorkomende opvatting van Nederlanderschap volkomen overeenkomstig is met de wet — is duidelijk.

Dat daaruit met logische gestrengheid volgen moet dat een Nederlander (geboren in de Coloniën uit aldaar gevestigde ouders = art. 5 Ned. Burg. Wetb.) zich ondanks zijn Nederlanderschap moet laten naturaliseren ten einde in het genot te treden van burgerschapsregte — is ook duidelijk.

Dat het benoembaar zijn tot landsbedieningen onder de burgerschapsregten behoort te worden gerangschikt — is wederom duidelijk.

En dat een officier den Lande *dient* — is ook al duidelijk.

Maar dat het officierschap als zoodanig eene lands*bediening* is, in den zin van art. 6 der Grondwet — is niet zoo duidelijk.

Niet ieder die den Lande dient, vervult een landsbediening.

Wij besluiten met den wensch dat de Indische Regering het initiatief geve tot eene wet, die aan het begrip van het Nederlandsch-Indisch Staatsgebied, aan de bepaling van het Nederlandsch-Indisch Nederlanderschap, aan den kring der Nederlandsch-Indische burgerschapsregten meer bepaaldheid en naauwkeurigheid verzekert.

B.

Multatuli's Minnebrieven.

I.

Er zijn menschen, die er behagen in scheppen van zich te doen spreken. Mits hun naam slechts in aller mond zij — op welke manier is hun onverschillig — zijn zij gelukkig en tevreden; getuige die oude Erostratus, die den prachtigen tempel van Diana in brand stak, om slechts in Griekenland genoemd te worden.

Wij hebben thans een moderenen Erostratus. Het is de »ikheid" van Multatuli. Na in den »Max Havelaar" de aandacht zijner landgenooten op zeer zonderlinge manier op zijn persoon gevestigd te hebben, holt hij nu door en schreeuwt in zijn Minnebrieven, dat hij, Multatuli, hij alleen en niemand anders, de geschikte man is om boeken te schrijven, Koning en Ministers tot hun pligt te brengen, Nederland en Indië te regeren, te hervormen, te herscheppen — dat is — op *zijn* wijze, verderfelijk voor Koning en Ministers, voor Nederland en Indië. — Arm Nederland, arme bezittingen, als gij overgeleverd werdt in de handen van de Multatuli's!

Die aanbidding van zijn eigen »ik," die vergoding van zijn eigen persoon (want Multatuli kent geen anderen God dan zich zelven en zijn opgeblasen hoogmoed), dat stuitend ophemelen van eigen verdiensten en eigen krachten zou inderdaad walgelijk zijn, als het niet in de hoogste mate bespottelijk ware. »*De Javaan* » *wordt mishandeld.* IK *zal daaraan een einde maken.*" 1) »IK *ben prins* » *in buitengewone dienst.* IK *gaf een bon op de schatkist van In*» *sulinde.*" 2) »IK *moet lid van de Tweede Kamer der Staten*» *Generaal zijn.*" 3) »*De taal wordt in een minderpakje gestoken* » *voor 't pleizier van de schoolmeesterij.* IK *zal daaraan een eind* » *maken, zoo als aan meer wat me verveelt*" 4) enz.

Men ziet het. Multatuli is in zijn eigen schatting de eerste, de eenige man in Nederland, in zijn overzeesche bezittingen. Hij alleen en niemand anders weet wat goed, regt en billijk is; hij alleen en niemand anders is de dichter, de schrijver, de staatsman bij uitnemendheid. Volgens zijn zeggen is hij arm, maar door de gaten van den mantel, dien hij draagt, ziet men zijn onverdragelijken hoogmoed, zijn alles te buiten gaande verwaandheid.

II.

Multatuli zegt, dat hij *arm* is. Tine, zijn vrouw, hongert, Max en Nonnie, zijn kinderen, hongeren. Zij moeten van Laeken naar Holland komen en dáár van honger te sterven. 5)

Is dat waar — dan is het rampzalig. Maar dan beklagen wij den man en vader, die zich zoo zeer vergeet, om vrouw en kinderen te willen helpen door het zamenflansen van een boek, dat geen de minste letterkundige waarde bezit, dat de verderfelijkste stellingen van moraal bevat, dat atheïsme en godverloochening predikt, dat, schijnbaar stelselloos op het gebied der staatkunde, niets anders voorstaat dan de uiterste consequentien van de leer der ultra-liberalen, omverwerping van het bestaande, revolutie, afschudding van wettelijk gezag en verlies van dat prachtige rijk van Insulinde.

Is het *niet* waar — dan verachten wij den man en vader, die spekuleert op een voorgewende armoede, waarin vrouw en kinderen zouden verkeeren, om aan een verderfelijk boek, dat onder den valschen titel van »Minnebrieven" venijn onder het volk moet verspreiden, eenig debiet te verschaffen.

III.

Het boek bezit geen de minste letterkundige waarde.

Op een overgroot aantal plaatsen ontaardt de valsche en gezochte humor, waarvan het overloopt, in een taal, die aan het krankzinnige grenst.

Men oordeele:

„Fancij of fancij, ... fancij *van de varkens* (!) in de *Tijd*„*spiegel* .... fancij of Fancij, al naar ge wilt, 't is iemand, die „ik lief heb .... *zij ligt in een koffer te Laeken*, ... ik kan „haar niet laten komen .... dan wordt ze betast door de doua„nen .... — dat wil ik niet .... want gij begrijpt dat ze schuw „is. En halen kan ik haar ook niet, omdat ik geen geld heb „voor de reis. *Maar hier woont ze op de Leliegracht*, geloof „ik .... ens.[6])"

En verder: „Fancij schrijft: Een haarlok kan ik u niet zenden. „Al mijn haren zijn geteld, wacht tot volle maan, dan word „ik geknipt. Waarom vraagt ge een haarlok. Wist gij .... ik „*wordt* geroepen.[7])"

Van dergelijke onzamenhangende en volstrekt niets beteekenende volzinnen is het boek bijna op iedere bladzijde voorzien. Maar stuitender dan die alle, zijn de verregaande platheden en trivialiteiten, die Multatuli ons voor goeden, echten humor wil opdringen.

„De man (schrijft hij) die eene *vrouw* heeft, blijft t'huis voor„loopig! De vrouw staat op het lijstje van vrijstellende ziekten .... „tusschen kanker en impotentie zeker! .... [8])

Wat verder:

„Een idee! Ik hoop dat Fancij niet antwoordt. Dan heb ik „eene ongelukkige liefde, die ik beschrijven zal voor wat biefstuk." [9])

En verder (een fraaije les voor het volk!):

„Misschien steel ik een horologie, om aanspraak te hebben op „wat stilte in de cellulaire gevangenis.[10])"

Of wat zegt men van deze ontboezeming van Fancij?

„Ja, was ik nu maar een ligt meisje, zoo als gij volstrekt van „mij maken wilt. Dan liet ik mij door niemand verbeteren. [11])"

Of van het volgende: „Holloway maakt goden uit onbekende „geneesheeren, die u gelasten zijn pillen te koopen. „Alzoo spreekt de Heer." zegt Mozes, en „alzoo dr. *die*," zegt Holloway. Gehoorzaamt en koopt, en beiden zeggen er bij: „opdat uwe ziel niet verderve.[12])"

Doch genoeg. Er zou geen ruimte zijn in dit blad, indien wij met dergelijke aanhalingen wilden voortgaan. Wat zullen zij *nu* zeggen, de quasi-liberale mannen, die in Multatuli een ontluikend genie zagen, den roem der Nederlandsche schrijvers, het puikje onzer romanciers? Zijn er ook gedeelten in de »Minnebrieven." die in geen enkele Nederduitsche chrestomathie voor het vervolgzullen mogen ontbreken? Zoo ja, men geve ze eens op.

Één zaak wekt onze verwondering: dat Multatuli voor dat boek nog een uitgever heeft kunnen vinden in Nederland. Hij zelf echter verklaart het: „Wel beschouwd, had ik liever iemand die „een kind had opgegeten (hoe humoristisch!) maar bij gebrek „daaraan, raad ik u aan, naar den uitgever van *de Dageraad* te gaan. „Zie, 't nummer staat er bij, G. 301, ... Dat treft. Die Günst „staat zeer ongunstig bekend — gij begrijpt dat die geestige woord„speling niet van mij is, ik hoorde het van een dominé, — die „ongunstig bekende Günst zal helpen, als hij kan.".....

Zeer vleijend voor den heer Günst. Maar men ziet het: Multatuli vond een uitgever, die tevens uitgever is van *de Dageraad*. En onder de vlag van zoogenaamde wijsbegeerte en ongodsdienstigheid, wist hij tevens zijne dwaze staatkundige stellingen Nederland binnen te smokkelen.

IV.

Het boek verkondigt de verderfelijkste stellingen van moraal: het predikt atheïsme en Godverloochening.

Bij dit gedeelte gevoelen wij ons in groote verlegenheid. Wij haiveren bijkans om de woorden des Schrijvers terug te geven omdat ze verderfelijk zijn voor de maatschappij, voor het huisgezin, voor iederen lezer; omdat zij bestemd zijn, onder het kleed van scherts en spotternij, het heiligste aan te randen en (ware het mogelijk) aan het wankelen te brengen, omdat ze de zaden moeten strooijen voor een toestand, die den ondergang van iedere maatschappij, van ieder volk, moet ten gevolge hebben.

Van den »Max Havelaar" zeide Dr. van Hoëvell in de Tweede Kamer dat het zoo'n mooi boek was en dat het een *rilling* had doen gaan door het gansche land.

Welnu. Wij zeggen voor een gedeelte hetzelfde van de »Minnebrieven." Het boek zal een *rilling* doen gaan door het vaderland — maar het zal een rilling zijn van *verontwaardiging*; een rilling van verontwaardiging jegens hem, die zich vergrijpt aan hetgeen den mensch het dierbaarst is: die aanrandt en neertrapt, wat de Natie heeft leeren lief hebben en vereeren; die den godsdienstzin ondermijnt van een volk, dat door godsdienstzin eenmaal groot en welvarend is geworden; die niets anders geeft dan ongeloof, verloochening van God, van Bijbel en Evangelie; die het bestaan der ziel, der onsterfelijkheid, der zaligheid verwerpt en niets erkent dan zijn eigen »ik", zijn persoonlijkheid, als de eenige godheid, die hij bewierookt.

„*Als* IK *God was* (roept hij uit) zou ik een profeet zenden met „de boodschap, dat ik veel hield van lint, licht, leven, kleuren..... „en dat ik vermaak schiep in vrolijkheid." 13)

Geen wonder,

Bij zulk een man, die op zoodanig lagen trap van scepticisme staat, dat hij zich niet ontziet te zeggen: „ZIEL *zeg ik bij wijze* „*van spreken*.... alles zal wel *stof* wezen, goed! Ik bedoel met „dat woord dan die werking der stof, welke door velen voor on„stoffelijk wordt aangezien, *uit hoogmoed* of.... ter bekorting.... weet ik het" 14) — bij zulk een man, die durft schrijven, dat het „Gods zaak ware geweest te zorgen dat wij menschen wisten of Hij er was," 15) bij dien man moet de vrolijkheid ook alles wezen en daarom is de uiterste consequentie van zijn verderfelijke leer: „GENOT IS DEUGD!! 16)

Laten nu ook vrij de ultra-liberale mannen juichen; laten zij het ons zeggen of die fraaije stelsels ook moeten worden afgedrukt in de Nederduitsche chrestomathiën, bestemd voor onze jongelingschap.

Behoeven wij na dat algemeene, ook in het bijzonder te vermelden, hoe laag Multatuli neerziet op Christendom? Hoe hij grijnst en lacht en honend spot tegen Christus?

»Luistert (wij zeggen het Courier na), er zijn toch hier geen vrouwen en kinderen"; hoort eenige zijner denkbeelden, die de pen bijna weigert weêr te geven, doch die wij moeten constateren, om de onwaarde dier zoogenaamde Minnebrieven in het helderst daglicht te stellen.

»Ten laatste (zegt hij) zond *de* God de persoon, die de zonden »der wereld zou dragen. Toen was alles goed. De slangen kre»gen vleugels en het kraambed werd een ware uitspanning. Ook »zweette men niet meer. Dit is alles zeer duidelijk, en wie 't niet »begrijpt, is verdoend. Ziedaar een kort begrip van de leer der »zaligheid." (!!) 17)

En ergens anders:

„'t Is een raar idée, maar ik vraag altijd hoe Christus zich zou „gedragen hebben bij zinkings of kramp? of hoe, als hij wissels „te betalen had gehad, zonder het noodige daartoe? En als hij „gelukkig getrouwd was? — dat een doodsteek is voor het genie.... IK leef nog, helaas!" (Men ziet in het voorbijgaan, dat Mlutatuli zich hier een genie noemt.) — „En als hij zich verstuikt had? „En als 't was begonnen te regenen in 't midden van de berg„rede?" 18).... „O, die *verzoeking* van *Christus* door den duivel „beduidt niets. De duivel biedt te weinig..... Neen, neen, dat „is een onhandige vertelling. Ik wou toch graag weten of we „onsterfelijk zijn." 19)

Maar genoeg. Multatuli heeft zijn boek opgedragen aan een doctor in de letteren, doch diens naam niet genoemd. Wij wenschen dien doctor daarmede geluk. Want werkelijk zou met hem het geval wezen, wat Multatuli in de opdragt van zijn boek schrijft:

„De reden, dat ik u dit bundeltje opdraag lig in het gevoel » mijner verpligting, *u ten toon te stellen*, wat ik dan ook doe, door » de verklaring dat *ik* u hoogacht."

En het is zoo. Wie zich de opdragt van zulk geschrijf laat aanleunen, wordt *ten toon gesteld*, wordt schrikkelijk — en teregt — *gecompromitteerd*!

Wij doen een beroep op het hart der Nederlandsche Natie. Wij vragen — en wij vragen het niet alleen aan de Christenen, maar aan allen, die de heilige overtuiging in het menschelijk gemoed eerbiedigen — of zij het verspreiden en rondventen van dergelijke boeken zal aanmoedigen? Wij vragen of zij zal lezen en verslinden, wat Multatuli haar op nieuw aanbiedt, en door een groot debiet de uitgave van nog meer en nog ergerlijker boeken bevorderen? Wij vragen of zij hem niet dwingen zal, om zijn belofte te vervullen, de belofte dat hij in den vreemde zijn stem zal gaan verheffen, als men in Nederland niet naar hem luistert. Want als hij dàt doet, dan zal het een bewijs zijn, dat Nederland jegens hem zijn pligt heeft begrepen; dat het niet geantwoord heeft op zijn stem, naar zich met walging van zijn boek heeft gewend.

V.

En nu zijn politiek.

Wij kunnen vrij kort daarover zijn. Hij heeft geen stelsel; althans hij doet het zoo voorkomen. Maar »de Javaan wordt onderdrukt." »Nederland is een roofstaat." »Nederland bouwt spoorwegen van gestolen geld en bedwelmt tot betaling den bestolene met opium, Evangelie en jenever." 20) »Geen kultuur-stelsel, geen vrije arbeid. Hij staat geen systeem voor, maar strijdt tegen misbruiken in alle systemen. 21) »Money is omgekocht en zijn werk besteld door de firma Bato Saldig en Co." „Het is waar wat de liberalen zeggen: de behouders zuigen Indië uit .... maar even eerbiedwaardig is de opregtheid, waarmeê de behouders de eer van 't uitzuigen toekennen aan de liberalen." 22)

Maar wat wil hij dan? Welk stelsel is hij dan toegedaan, wat verlangt hij dan voor het afkeurenswaardige in de plaats?

Hij zegt het niet. Wij willen niet naar alles gissen. Hij wil echter stellig omverwerping, dus wat die geheele ultra-liberale koloniale politiek wil, wier mannen zijn roem hebben uitgebazuind, wier mannen hem als geestverwant hebben aangetrokken en omhelsd; wier mannen zijn „Max Havelaar" hebben opgevijzeld; wier mannen in de Kamer verklaarden, dat het land rilde als hij zijn onbewezen beschuldigingen, zijn ongestaafde verhalen wel onder de menigte geliefde te werpen — maar wier mannen hem nu gaarne zullen verwerpen en renièren en afsnijden als een onnut lid van het quasi-liberale ligchaam, omdat hij in zijn Minnebrieven allerijselijkst onhandig is geweest en te veel in de kaart heeft laten zien, omdat hij l'enfant terrible is geworden van de partij en dus moet vallen.

Wij voor ons zullen ons met zijn politieke beschouwingen niet inlaten. Ze zijn het niet waard. Alle voorstellingen zijn onwaar, scheef, valsch — hetzij opzettelijk, hetzij — wat toch mogelijk zou *kunnen* wezen — door gemis aan redenering, kennis en logica.

Wilt gij een staaltje van de voorstellingen van Multatuli, lezer? Beoordeel alles naar dit eene.

„Er zijn (zegt hij) in eene maand in een district zes-en-dertig „buffels aan de inlanders te Lebak afgenomen.

„Maar Lebak heeft vijf districten. Vermenigvuldigt. Vijfmaa „zes-en-dertig is honderd tachtig.

„Maar er zijn twaalf maanden in een jaar. Twaalfmaal hon„derdtachtig maakt ruim twee duizend.

„Maar de residentie Bantam heeft vijf afdeelingen. Vijfmaal twee duizend buffels, maakt tien duizend buffels.

„Maar neemt nu de verhouding der bevolking van Bantam tot „die van Java.

„Vier-en-twintig maal tien duizend buffels maakt twee honderd „veertig duizend buffels. Twee honderd veertig duizend buffels „in een jaar afgenomen van de Indische bevolking."

En zoo gaat hij voort.

Wat zegt ge, lezer, van die voorstelling, toont zij u genoegzaam de waarde, die gij hechten kunt en hechten moet aan de redeneringen en opgaven en becijferingen en verhalen van Multatuli?

Zie hier met andere woorden wat hij zegt:

Op den grooten weg tusschen A. en B. zijn drie personen aangerand en men heeft hun ieder hun horologie, ter waarde van veertig gulden, ontnomen.

Dus is voor 120 gulden gestolen in een nacht.

Maar er zijn dertig nachten in de maand, dus zijn er 90 horologien, ter waarde van veertig gulden, gestolen, dus in een maand voor 3600 gulden.

Maar er zijn twaalf maanden in een jaar, dus zijn er in een jaar twaalf maal negentig horologien tegen 40 gulden gestolen, dus voor 43,200 gulden.

Maar eigenlijk telt Nederland drie millioen inwoners, dus worden, wel berekend, jaarlijks voor ruim 129 millioen horologien in Nederland op den grooten weg gestolen!

Ziedaar, lezer, een staaltje van de logica van Multatuli. Met zoodanige verhalen en berekeningen wil hij de wereld zand in de oogen werpen. Met zoodanig hoofd wil *hij* den gouverneur-generaal ter zijde staan in het besturen van Indië. Met een zóó helder en juist voorstellings-vermogen wil hij Indië in staat van verdediging stellen, als Frankrijk en Engeland daar zullen komen strijden om de opperheerschappij. Die man, kiezers, wil lid zijn van de Tweede Kamer! Waarlijk, zijn politieke invectieven zijn geen wederlegging waardig. Al wat hij zegt draagt de kenmerken van ongeloofwaardigheid in zich. Niet met groote woorden, niet met bedreigingen, niet met even ongestaafde als voor den schrijver hoogst *gevaarlijke* aantijgingen, niet met halsbrekende phrases, die Multatuli den Blondin der Nederlandsche schrijvers maken, niet met excentrieke denkbeelden en schijnbaar-krankzinnige uitroepen, niet met godlasterlijke theoriën baant men zich den weg tot het gemoed, tot de overtuiging van een redelijke natie. Daarom zal Nederland, daarom zullen onze overzeesche bezittingen niet luisteren naar Multatuli, en zullen zijn Minnebrieven weldra vergeten zijn, zoo als zoo vele pamphletten, die de ergernis van alle weldenkenden hebbe opgewekt.

En als Multatuli in zijn hoogmoed — want het is niets anders — in zijn verwatenheid het publiek toeroept.

»PUBLIEK, IK VERACHT U MET GROOTE INNIGHEID! 4)

Wat denkt hij dan wel, dat het antwoord des volks aan hem, Multatuli, zal zijn?

---

1) bl. 13. 2) bl. 24. 3) Zie zijn brief aan de kiezers bl 84 en vv. 4) bl. 136) 5) bl. 130. 6) bl. 4. 7) bl. 22. 8) bl. 5. 9) bl. 20. 10) bl. 47 11) bl. 64. 12) bl. 84. 13) bl. 179. 14) bl. 8. 15) bl. 51. 16) bl. 50. 17) bl. 31) 18) bl. 94. 19) bl. 95. 20) bl. 17. 21) bl. 74. 22) bl. 82. 23) bl. 17

(*'s Gravenh. Nieuwsbode*)

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Gisteren ochtend, den 25sten dezer, is Z. E. de Gouverneur-Generaal met familie en gevolg van hier naar Buitenzorg vertrokken.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 23 TOT 25 OCTOBER 1861.

MARINE-HOTEL. F. S. van Leent, v. de Reede. — van Nispen, v. Id. — W. J. A. Nieuwenhuizen, v. Batavia. — Uhlenbeck, v. Id. — Baron Richthofen, v. Buitenzorg. — Van Zanten, en fam., v. Samarang. — Bodeman, v. Nederland.

JAVA HOTEL. Strootman, v. Samarang. — Wesselhoeft v. Melbourne. — Rotgans, v. Singapore. — De Zeeuw Bagchus v. Rotterdam. — van Duijn, v. Probolingo. — Behrens, v. Macao, — van Rossum, v. Samarang.

HOTEL WILLEM II. D. de Vos, v. Soerabaija.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 23 TOT 25 OCTOBER 1861.

Met de Ned. bark Sheveningen, Kapt. S. van der Veld, de heer W. Deerns, van Rotterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. Prins van Oranje, Kapt. J. Prins, Luit. t/z. Troester, de hh. L. Pieters J. B. Vincent en Zoon, Beunin, Dinger, L. K. van Swieten, Gerard, de Vos, Raket en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met de Ned. bark Javaan, Kapt. F. H. Bodeman, de heer A. C. Hoola van Nooten van Amsterdam.

Batavia. — Van gouvernementswege is te Samarang publiek uitbesteed de levering gedurende het jaar 1862;

a. van gekookte spijzen enz. ten behoeve der Europesche gevangenen ter hoofdplaats Samarang, tegen 96 centen per hoofd daags;

b. van voeding voor de inlandsche gevangenen, kettinggangers en dwangarbeiders ter hoofdplaats Samarang en in de afdeelingen Kendal, Demak, Poerwadadi, Salatiga en Ambarawa en van olie tot verlichting der gevangenissen, zoomede van de kazerne en andere wachten der pradjoerits te Poerwadadi en te Kendal, tegen 10 centen per hoofd daags, en

c. van rijst ten behoeve der pradjoerits te Kendal en te Poerwadadi tegen 8 centen per katti.

Preanger Regentschappen. — Op den 17den October heeft in het district Tjiblagong (afdeeling Tjiandjoer) een hevige storm gewoed, waardoor 50 woningen en 200 vruchtboomen zijn omver gewaaid.

Menschenlevens zijn daarbij niet te betreuren geweest.

Banjoemaas. — Op Woensdag morgen den 9den October ll. omstreeks 7 uur, begaven zich drie personen, met name Troenobongso, Soewetjono en Salim, wonende in de, tot de dessa Adjibarang-Koelon behoorende doekoeh Tambakan, regentschap Poerwokerto, gezamenlijk naar een aan de westzijde van de rivier Kawoeng gelegen gagaveld.

Des namiddags te 5 uren van het werk huiswaarts willende keeren, werden zij in hun voornemens verhinderd ten gevolge van den hoogen waterstand der rivier Kawoeng.

Soerowetjono zwom die rivier over en kwam behouden aan den tegenovergestelden oever.

Ook Troenobongso en Salim beproefden dit, maar werden door den stroom mede gevoerd.

Aan Salim gelukte het zich op een zandbank te redden, van welken hij later door Soerowetjono werd afgehaald.

Troenobonso is echter bij die gelegenheid verdronken, terwijl alle nasporingen om het lijk op te visschen vruchteloos zijn gebleven.

Banka. (September.) — De gezondheidstoestand der bevolking liet weinig te wenschen over, met uitzondering van die in het district Pangkalpinang, alwaar op het einde der maand in de kampongs Gabek en Slindang Mesoe eene epidemische oogziekte uitbrak; op ultimo September waren aldaar 46 lijders onder behandeling van den te dier plaatse gevestigden officier van gezondheid.

Over het geheel was de weêrsgestelheid tamelijk droog; slechts van tijd tot tijd vielen er zware regens. Hoezeer er voor de kollongmijnen voldoende water was om het mijnwerk onafgebroken voorttezetten, begonnen toch enkele hooger liggende koelitmijnen daaraan gebrek te ondervinden.

De inlandsche bevolking hield zich onledig met het branden harer ladangs, welke werkzaamheid echter door het ongestadige weder niet overal even goed gelukte.

Sedert eenige maanden werd in de districten Blindjoe, Soengeiliat, Merawang en Pangkalpinang veel geklaagd over diefstallen en kleine rooverijen, welke werden toegeschreven aan vagabonderende Chinezen, die, of wegens ongeschiktheid voor den mijnarbeid, of wegens hun slecht gedrag uit de mijnen verwijderd werden gehouden.

Dit kwaad vermeerderde zoodanig, dat het noodig werd geoordeeld den hoofddjaksa van den landraad te Muntok speciaal te belasten met het opsporen van die boosdoeners. Het mogt dezen gelukken binnen korten tijd al de schuilplaatsen dier vagabonden uittevorschen en het meerendeel hunner in handen te krijgen.

De veiligheid is thans hersteld en de inlandsche bevolking, welke op enkele plaatsen somwijlen hare woningen niet durfde verlaten, uit vreeze dat deze gedurende haar afwezen door de rondzwervers overvallen zouden worden, kon zich weder zonder vrees met den landbouw bezig houden.

Op den 28sten Sept. had de verpachting van 's lands middelen voor het jaar 1862 plaats, waarvan de uitslag, vergeleken met 1861, is, als volgt:

	1862	1861.
Opiumpacht	f 92,200.	f 90,000.
Arak, rum en tjoe . .	» 8,120.	» 7,210.
Kleine lombard . . .	» 8,765.	» 8,500.
Po- en tophospelen . .	» 14.000.	» 16,000.
Varkenslagt	» 2,610.	» 2,575.
Te zamen	f 125,695.	» 124,385.

Aan inkomende regten is gedurende deze maand ontvangen	f 3,520.62
en in September 1860	» 2,516.20
Alzoo meer	f 1,204.42
De regten gedurende de 9 eerste maanden van 1861 ontvangen bedragen . .	» 32,049.80
en in 1860 over een gelijk tijdvak . .	» 21,386.03
Alzoo meer	f 10,663.77

Billiton. (September.) — De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking was naar wensch.

De handel was, wat in- en uitvoer betreft, levendiger. De rijst, hoewel genoegzaam in voorraad, was echter in prijs aanzienlijk gestegen en kostte f 8 50 per pikol.

De weêrsgesteldheid bleef tot de laatste dagen der maand September ongunstig voor het branden van ladangs. Aan de hoofden is dien ten gevolge door het bestuur de raad gegeven om veel djagong als hulpvoedsel te planten. De rijstoogst moet in de districten Sidjoh en Tandjong Pandan nimmer meer dan het 20 voudige, in het district Bordin daarentegen 80 en te Lingang het 120 tot 150 voudige van het gezaaide bedragen.

Op eene inspectiereis bezocht de adsistent-resident o. a. ook eenige werkplaatsen te Tandjong Pandan, alwaar de Billitonnezen ijzer smelten. De bewerking van dit metaal geschiedt aldaar nog gebrekkiger dan op Borneo door de Dajakkers en voornamelijk in de binnenlanden van Kottaringin, alwaar vrij goede smeltovens zijn, ter hoogte van 3.—8 voet en waarin gedurende een nacht tot drie pikols erts worden gesmolten.

De Billitonnees slaat het erts in kleine stukjes, en roostert en smelt het daarna in gaten in den grond ter diepte van 2 tot 5 voet.

De hoeveelheid ijzererts, op deze manier gesmolten, bedraagt nimmer meer dan ongeveer 25 katjes, van welke hoeveelheid men slechts 5 katjes ijzer bekomt, die spoedig tot spijkers, parangs en andere voorwerpen worden verwerkt.

De plaatsen, alwaar voornamelijk ijzererts gevonden wordt, zijn in het district Sidjoh, Batoe Praij, Goenong Makalingan nabij Soengei Padang en in het Langangsche Batoe Roem.

Volgens berigt houden zich met ijzersmelten ruim 100 huisgezinnen bezig.

Wester-afdeeling van Borneo. (September.) — De gezondheidstoestand was naar wensch en de rust bleef ongestoord.

Er heerschte eene weersgesteldheid, die te Pontianak bijna zonder voorbeeld is; stormen, regenvlagen en onweders volgden elkander schier onafgebroken op. Hooge waterstanden waren daarvan het gevolg, welke hier en daar betrekkelijk groote schade aan wegen en bruggen veroorzaakten. De noodige bevelen tot herstel werden dadelijk gegeven en de schade is zooveel doenlijk hersteld.

Twee personen verloren door het omslaan eener praauw het leven.

Bali. Djambrana (September). — De uitvoer van rijst, vooral naar Boeleleng, alwaar het gewas gedeeltelijk mislukt is, was dientengevolge en doordien de oogst van dat graan in Djambrana naar wensch is uitgevallen, zeer groot; de prijs steeg hierdoor tot f 4.33 de pikol.

Gedurende de twee laatste maanden werden ingeënt 26 jongens en 34 meisjes.

Den 10den September maakte men een aanvang met de werkzaamheden aan den weg van Negara naar Indraloka.

Het gedeelte, dat van laatstgenoemde plaats tot de dessa Banjoebiroe, ter lengte van bijna 5½ paal door het bosch gaat, is op eene breedte van 32 voet getraceerd, en reeds voor een groot deel van boomen gezuiverd. Ook een vierde gedeelte van den weg door de sawahs is voltooid; dagelijks werd daaraan gewerkt.

(*Jav. Ct.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Civiel Departement.

BIJ DE DIRECTIE DER MIDDELEN EN DOMEINEN.

Benoemd:

Tot hoofd-kommies, de eerste kommies J. F. D. de Bruijn.
Tot eersten kommies, de tweede kommies J. H. Munter.
Tot tweeden kommies, de derde kommies C. F. Bijkschroeff.

BIJ HET POLICIE-KANTOOR TE SAMARANG.

Benoemd:

Tot tweeden kommies, de derde kommies W. F. L. Chasteau.
Tot derden kommies, de klerk J. G. Razoux Kuhr.

Tijdelijk gesteld:

Ter beschikking van den resident der Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo, de geëmploijeerde bij de gouvernements marine D. J. Soeterik en de klerk bij de directie van financien J. H. Peelen.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De Directeur der Posterijen herinnert bij deze belanghebbenden, dat de eerste mailstoomer in November den 1sten zullende vertrekken, de brievenpakketten, daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te *Weltevreden* zullen worden gesloten op

Donderdag den 31sten October 1861,

des avonds te 8 uren, voor *Europa, America, Britsch-Indië, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan*, enz. enz., benevens voor *Banka Palembang* en *Riouw*.

Op Zondag den 27 dezer zullen Postpakketten worden gesloten voor

Lampongsche districten.

te verzenden met de stoomschepen *Palembang-Pakket* gezagvoerder J. Scheel.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's meddag 1 uur, in de Stad tot 12 uur.

Vendutien.

Maandag 28 October
Voor het woonhuis van den Heer van Dinter door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van Abeelen Dennison & Co.
Dingsdag 29 October
Voor het commissiehuis van van Slooten Morgan & Co.
Woensdag 30 October
Voor het woonhuis van den Heer van Goens door van Riet en ter Gouw.
en
Van paarden door van Slooten Morgan & Co.
Donderdag 31 October
Voor het woonhuis van den Heer Grauw door van den Biesen en Modderman.
en
Houtvendutie door John Pryce & Co.
Vrijdag 1 November
Voor het collegie van Boedelmeesteren.
en
Voor het commissiehuis van J. Speet.
Zaturdag 2 November
Vastigheden in het vendulokaal.

Oproeping van Debiteuren en Crediteuren:

In de Jav. Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Gecomitteerden in onchristen sterfboedels te Tangerang in den boedel van wijlen de chinees Lim Tjintjou en Khouw Tjoeliang.

Door de boedelkamer te Soerabaija in den boedel van wijlen den chinees Kwee Mie.

Door de weeskamer te Soerabaija in de boedels van wijlen J. H. Cassier, N. E. Scheltema, J. C. A. Amiot en G. J. Baert, J. Williams, A. Rahn en W. Schröder.

Door de Commissarissen in den boedel te Singkawang van wijlen den sergeant der sappeurs A. Verhage.

Vertrekkende Personen.

C. A. van Dinter. — L. Paijs. — F. J. Powell.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

Maastricht, 7 Sept. Heden voormiddag liep het gerucht, dat in het naburige dorp de Smeer-Maas, een ontzettende brand had gewoed. Wij hebben ons van de uitgebreidheid van deze ramp willen overtuigen, en vernamen ter plaatse, dat omstreeks 10 uren de brand bij een bakker was ontstaan en door den wind binnen het uur over het geheele dorp was gebragt; wij vonden zonder de schuren en stallen, 31 woningen in puin; eene menigte geredde meubelen stonden allerwege aan den weg; behalve een varken heeft men al het stalvee behouden, doch daarentegen heeft men al de ingeschuurde granen enz. verloren; de meeste gebouwen waren tegen brandschade verzekerd, de schade bedraagt duizende guldens. Dit dorp vormt de grens van het Nederlandsche en Belgische grondgebied. Het is opmerkelijk dat de brand juist aan het eerste Nederlandsche huis heeft opgehouden. Wij vonden ter plaatse onzen opperbevelhebber, een detachement infanterie der bezetting, een detachement onzer marechaussee zich allen beijverende om hulp te verleenen waar deze noodig was; wijders eenige brandspuiten uit de stad; men noemde die der Heeren Regout en L. Hoëst-Lammens, zoo dat het onze Belgische naburen, van de Nederlandsche zijde niet aan hulp en bereidvaardige deelneming bij deze groote ramp heeft ontbroken. *N. R. Ct.*

— Als iets zeldzaams deelt men mede, dat te Nieuwolda eene koolplant (boeskool) staat, waaraan men thans nog vijf kolen ziet, terwijl er den 28 Aug. een zesde is afgesneden, die zeven halve Ned. ponden en twaalf lood woog. »Deze plant", zegt de berigtgever, »mag met alle regt de koning der kolen genoemd worden, en denkelijk heeft van alle kooleters niemand ooit zulk een kool gezien".

ENGELAND.

Londen, 26 Augustus. Het grootste ongeluk tot heden op de engelsche spoorwegen gebeurd, viel gisteren voor in de Clayton-tunnel, niet ver van Brighton, en trof een der zoogenaamde pleizier treinen welke in den ochtend die stad hadden verlaten om naar Londen te stoomen, van waar intusschen pleiziertreinen naar Brighton onderweg waren. Zie hier de toedragt der zaak: Een trein die van Portsmouth door Brighton naar Londen stoomt, verlaat laatstgenoemde plaats te 8 u. 5 m. Daarop volgt een andere trein, die te 8 u. 15 m. van Brighton vertrekt, en vervolgens een derde, te 8 u. 30 m. ook van Brighton. Deze drie treinen, die door A. B. C aangeduid kunnen worden, moeten achtereenvolgens een tunnel van 25 minuten gaans lengte, de Clayton-tunnel genaamd, doorstoomen. Aan beide einden der tunnel zijn wachters geplaatst, die elkander seinen wanneer de treinen doorgestoomd zijn en de tunnel vrij is, want geen twee treinen mogen zich op dezelfde lijn in de tunnel bevinden. Alle voorzorg is dus genomen, voor het geval dat een trein onvoorzien oponthoud mogt ondervinden gedurende den togt door de tunnel.

Trein A (die van 8 u. 5 m.) komt aan het begin der tunnel; de wachter geeft het sein aan den machinist dat hij kan binnen stoomen, en de Portsmouth-trein gaat zijn weg en verlaat de tunnel zonder ongeval. Onmiddelijk daarna verschijnt trein B (die van 8 u. 15 m.), en de wachter begrijpt dat er gevaar bestaat om zoo kort naderhand een tweeden trein door te laten. Hij seint dus „op te houden," doch er moet iets aan het werktuig ontbroken hebben want het weigerde te werken. De man, dit bemerkende, zwaait daarop met eene roode vlag, als teeken van onklaar of gevaar. Intusschen is trein B tot den mond der tunnel genaderd en de machinist wordt toen de roode vlag gewaar; hij beseft dadelijk het doel daarvan, om hem kennis te geven dat (zoo als de wachter veronderstelde) de tunnel nog niet vrij was van trein A, en stopt de machine; doch de vaart die de trein had maakte dadelijken stilstand ondoenlijk, en trein B stoomde dus een gedeelte der tunnel binnen.

De wachter ziet den tweeden trein B in de tunnel verdwijnen, zonder te weten of de machinist zijne roode vlag zag en stoppen zou. De man vraagt daarop per telegraaf dadelijk aan den wachter, die aan het *andere* einde der tunnel geplaatst was: „Is de trein doorgegaan?" zonder aan te duiden of hij den eersten trein van 8 u. 5 m. dan wel of de tweede van 8 u. 15 m. bedoelde. Zijn mede-beambte, die aan het andere einde der tunnel wacht hield, vat de vraag op als betrekking hebbende op trein A, natuurlijk onbekend met de aanwezigheid van B, waarvan de wachter die hem vroeg of de trein doorgegaan was niet gewaagd had. Deze laatste, het antwoord ontvangende dat de trein doorgegaan was, paste dit toe op trein B, dien hij uit voorzorg had doen ophouden; doch trein B had niet alleen opgehouden, maar de machinist, getrouw aan de bepaling hem opgelegd niet in de tunnel te mogen stilstaan, stoomt *achteruit*. Een en ander geschiedde natuurlijk in bijna even weinig of nog minder tijd, dan die welke tot het nederschrijven dezer bijzonderheden vereischt werd, zoodat de derde trein C, die te 8 u. 30 m. Brighton verlaten had, zich aan den mond der tunnel vertoonde vóórdat trein B, die er rugwaarts weder uitstoomde, zigtbaar werd. De wachter seint nu aan trein C, op grond van het bovengemelde door hem ontvangen antwoord van de andere zijde, dat de tunnel vrij is, en de machinist stoomt met vollen spoed de duistere gewelven binnen. Naauwelijks daar gekomen, stoot hij op den achteruitloopenden trein B. Een schok, een verschrikkelijk gegil, een gesis van stoom en damp, waren de teekenen waardoor de reizigers, die gespaard bleven, op ijzingwekkende wijze vernamen dat er een ongeluk voorviel. Toen ik uit de waggon stapte (zegt een der reizigers), zag ik dat een groot aantal personen gedood waren.

Zij lagen onder de machine, die de twee laatste waggons van den trein, welke ons voorafgegaan was, vermorzeld had. Het kokende water overstroomde hen, en de stoom belette ons iets te onderscheiden. Wij deden alles wat ons mogelijk was, doch daar de menschen onder de machine lagen en de damp, benevens heet water ons overstelpten, konden wij weinig goeds doen." Andere reizigers haalden de olielampen uit de rijtuigen, ten einde licht te verkrijgen en bijstand te verleenen, doch weinigen waren daartoe in staat. De angstkreten en het gejammer uit beide treinen, die woedende machine, dat gloeijende vuur, die luchtkring van heeten damp, dat gefluit en gesis onder die holle donkere gewelven, tegen dat alles was niemand bestand. Het leverde een niet te beschrijven onderaardsch tooneel op. Zoodra het ongeluk te Brighton bekend was, begaven zich eenige leden der direktie met een aantal werklieden, en vergezeld van een tien-of twaalftal geneesheeren en heelmeesters, naar de tunnel, om het noodige te verrigten. De verminkingen en verwondingen waren van meer dan gewonen aard. Aan eene vrouw waren beide beenen boven de knie afgerukt, van een andere was het schedelvel afgerukt, het hoofd van een man was zoodanig geperst dat de oogappels naar buiten gedrukt waren, enz. Men beweert dat twee-en-twintig personen het leven verloren hebben, en in den loop van den dag van gisteren werden deze ongelukkige slagtoffers op het terrein van het station te Brighton ter herkenning nedergelegd. De hoofden waren zeer gezwollen en de aangezigten zwart. Dat gedeelte van dezen trein hetwelk onbeschadigd was gebleven (het ongeluk trof alleen de twee achterste waggons waarin zich 40 of 50 personen bevonden, die meest allen gedood of gewond werden) vervolgde de reis naar Londen, alwaar de tijding van het ongeluk intusschen bekend was geworden, zoodat eene menigte menschen, die in den waan verkeerden dat het ongeluk aan den trein van Londen naar Brighton overkomen was, het londensche station bestormde, alwaar zij tot hunne groote vreugde vernamen dat hunne vrienden geen letsel gekregen hadden.

Men kan thans oordeelen over de aanleiding van het ongeluk. Ware de wachter aan het begin der tunnel minder bezorgd geweest, dan zouden alle drie treinen onverlet zijn doorgestoomd, doch de man kan niet gelaakt worden dat hij te veel zorg toonde. De reden van het niet handelbare van het seinwerktuig zal naauwkeurig onderzoek vereischen om te weten of het aan nalatigheid dan wel aan eene niet te voorziene oorzaak

te wijten is; doch het eene noch het andere zou geschied zijn, wanneer de treinen op het juiste tijdstip waren afgegaan en goed tijd gehouden hadden: want dan ware trein B niet zoo spoedig op trein A gevolgd dat de wachter aanleiding zoude gevonden hebben om een »ophouden" te moeten seinen. Over deze afwijking van tijdsbepaling en van tijdsverhouding tusschen de treinen onderling wordt reeds geruimen tijd geklaagd, en het is thans te hopen dat het gebeurde tot eene verbetering leiden zal. Niet minder verlangt men eene andere verlichting, namelijk behoorlijke verlichting der tunnels door gas.

Londen, 5 Sept. — In den afgeloopen nacht is de hoofdstad wederom het tooneel van een verschrikkelijken brand geweest. Hij ontstond in de uitgestrekte korenen hooimagazijnen van den heer Fox, tusschen St. Pauls en Pater-noster-row en deelde zich spoedig mede aan de groote talksmelterij van de heeren Knight en Son en verdere belendende gebouwen. Met de grootste inspanning werd men eindelijk de vlammen meester, nadat niet minder dan 18 gebouwen gedeeltelijk geheel vernield, gedeeltelijk zwaar beschadigd waren. Onder de eersten behooren genoemde talksmelterij, de etablissementen van de bekende uitgevers Lemaire, onder de laatsten die van de firma Longman en Cie, mede uitgevers, het zijden goederen magazijn van de heeren Hitchcook en Rogers enz. enz. De schade wordt op niet minder dan £ 60,000 geraamd.

— Wederom is een der gewonden bij het jongste spoorweg-ongeluk overleden, namelijk de stoker G. H. Dit is het 13de slagtoffer van bedoelde rampen men vreest dat hij niet het laatste zal zijn.

Door godsdienst-ijveraars wordt dit spoorweg ongeluk dat zoo als men weet op een Zondag voorviel, op zonderlinge wijze geëxploiteerd. De een schrijven het toe aan de zedeloosheid van de inwoners van Brighton, de anderen aan de ontwijding van den Zondag. De laatsten vooral waarschuwen de spoorweg-directien tegen pleizier-treinen op den dag des Heeren enz. *Daily Telegraph* merkt daaromtrent aan, dat noch Voltaire noch Tom Paine aan de godsdienst zoo veel schade hebben toegebragt als de lasteringen van zulke dwazen, die God de bedoeling toeschrijven, als had Hij door den dood van 24 personen en de verminking van zoovele anderen het loopen van een pleiziertrein op Zondag willen wreken.

— De *Dublin Freeman* maakt een brief openbaar door mw. Harriet Beecher Stowe aan lord Shaftesbury gerigt. Wij ontleenen daaraan de volgende zinsneden:

„Vergun mij, mylord, door uwe tusschenkomst aan onze vrienden in Engeland kenbaar te maken, hoe wij christenen in America, den tegenwoordigen oorlog beschouwen. Naar onze wijze van zien is deze worstelstrijd het regtstreeksch gevolg van de gemoedelijke beweging, die, gedurende den loop der laatste eeuw, door de vereenigde krachten der anti-slavernijgezinden in Engeland en America is ontstaan.

„In ons oog is die strijd de groote en beslissende oplossing der slaven-kwestie in de beschaafde wereld. De oorzaken die dezen krijg te weeg hebben gebragt, openbaarden zich van het tijdstip, toen Clarkson, alle stoffelijk belang verzakende, voor het oog der wereld den slavenhandel heeft in het licht gesteld, en aan dat doel zijn leven wijdde.

„Daarop heeft zich eene krachtige beweging geopenbaard, ten gevolge waarvan Engeland dadelijk, en daarna de vrije Staten van het noorden, de slavernij en den slavenhandel hebben afgeschaft. Deze beweging heeft sedert jaar aan jaar een klimmenden invloed uitgeoefend op de slavernij in de Zuider-Staten, en wel zoodanig, dat deze zich eindelijk daardoor hebben laten vervoeren tot de poging om onze nationale organisatie te vernietigen, die vernietiging beschouwende als het eenige middel om de slavernij bij zich in stand te houden.

„Naar onze meening is deze oorlog een groote kampstrijd tegen de slavernij, niet in den vorm, maar in zijn wezen; niet in worden, maar in de diepe overtuiging en inzigten van elke der strijdende partijen, en meer nog in de onvermijdelijke en oppermagtige openbaringen der goddelijke voorzienigheid.

„Men heeft in Engeland de weigering van het Noorden om neger-regimenten in dienst te stellen gehekeld en wel op grond dat die weigering eene onregtmatige minachting van het negerras aantoonde. Maar, mylord! onze Noorder-Staten hebben als broeders, als christenen, als leden der groote menschenmaatschappij, zoo lang mogelijk de ontzettende botsing, het konflikt tusschen de rassen willen vermijden.

„De lont in onze hand hebbende die deze geduchte mijn zou kunnen doen ontploffen, worden wij door een diep medelijden, een groote vrees weêrhouden. Voor den Staat zelven is het verkieslijk die bloedstorting te vermijden; want als men de rassen tegen over elkander in het vuur brengt, zou er een zoo gruwelijke en wreedaardige oorlog uit ontstaan, dat de geschiedenis der beschaving geen tweeden zoo zou hebben aan te wijzen.

» Onze regering heeft het leger vrij willen houden van hartstogten en wraaknemingen, en het alleen doen dienen om rust en orde te handhaven waar zij bestaan. Een opstand van de negers zou allerongelukkigst voor dat reeds zoo mishandelde ras zijn, hetwelk thans met ieder uur zijne vrijheid naderen ziet. *Onwetend en verwoed zou het zich aan barbaarsche uitspattingen overgeven, die de opkomende sympathie der wereld zouden onderdrukken* (deze periode is al bijzonder *opmerkelijk* in den mond der patrones van *Uncle Tom*) en schadelijk inwerken op de beweging, die, wij houden er ons van overtuigd, bestemd is eindelijk de magt der onderdrukkers te vernietigen. Ons leger wordt thans alleen vergezeld door de gebeden der slaven, die zonder moeite begrijpen dat onze zegepraal hun geluk zal uitmaken.

» Dat dan onze vrienden in Engeland, die moedig met ons deelgenomen hebben aan den zedelijken worstelstrijd die de tegenwoordige krisis heeft te weeg gebragt, er thans het gewigt van beseffen, en ons met hunne gebeden bijstaan."

— Prof. Joaquin Barcells te Barcelona heeft aan zijn geleerden vriend Greg te Manchester mededeeling gedaan aangaande een waren regen van meteoorsteenen, die op den 14den Mei ll. te Canellas, bij Villanova, in Catalonie viel. De meeste dezer steenen drongen in week bouwland zoo diep in den grond, dat men ze niet kon terugvinden; maar eenige vielen op rotsblokken neder, die zij vijf duim diep in noordoostelijke rigting onder een hoek van 45° deden splijten. Zij sprongen in stukken met een hevigen slag en met een helder licht te geven. Het grootste stuk, 36 lood zwaar, wordt in het Madridsche museum bewaard; een tweede bezit prof. Arba te Barcelona, en vele kleine stukken bevinden zich in handen van boeren, die deze voor geen prijs willen afstaan, daar zij gelooven dat het bezit dezer uit den hemel gevallen steenen hun geluk aanbrengen zal. Ook te Tacana St. Apre, in het departement Dordogne, viel den 15den Februarij een (slechts 7 grammen wegende) meteoorsteen, met eene vuurstreep op de marktplaats neder; deze werd aan het museum te Dordogne afgeleverd. (*Ill. Zeit.*)

FRANKRIJK.

Als een vervolg op ons berigt van 31 Augustus, No. 70, deelen wij nog het navolgende berigt mede, dat voorkomt in de *Monde Industriel*, van 8 September 1861:

Nous apprenons que la vente des Etablissements créés et exploités avec tant de succès par M. De Coster, a eu lieu, le 24 août dernier, à l' audience des criées du Tribunal civil de la Seine. C' est Madame De Coster qui en est devenue propriétaire par adjudication.

Nous sommes heureux de pouvoir annoncer ce résultat à l' industie.

On sait que Madame de Coster était l'inspiration suprême et l'âme de l'entreprise. Elle en avait, depuis dix-neuf ans, l'administration générale et absolue. Nous ne serons que justes en rappelant que c' est a cette intelligente et habile direction que la maison A. De Coster a dû en grande partie sa renommée et sa prospérité.

Madame De Coster, en reprenant ainsi la suite des opérations, n' a fait que se montrer fidèle au désir exprimé par M. De Coster lui-même. Nous ne pouvons que la féliciter d' une pareille résolutoin. Il y a incontestablement un intérêt de premier ordre à perpétuer les traditions d' une maison qui a rendu tant de services à notre industrie nationale, et à maintenir ainsi toujours fécondes, au profit des populations ouvrières, les sources du travail.

Du reste, nous sommes en mesure d' affirmer que la maison A. De Coster va recevoir une nouvelle et puissante impulsion. M. Charbonnier, ingénieur-constructeur, qui a fait ses preuves à la tête d' importants ateliers de construction, et que M. De Coster s' était adjoint dans les derniers temps, reste chargé de la direction générale des travaux. La maison, indépendamment de la spécialité des machines-outils propres à travailler les métaux et le bois, spécialité où elle a conquis une position prépondérante, comprend, dans son exploitation, la construction des machines à vapeur locomobiles et fixes, de divers appareils pour sucreries, et notamment d' une turbine d un système nouveau perfectionné, etc., etc.

Nous suivrons avec un sympathique intérêt le développement progressif et les succès de la maison A. De Coster. Aujourd 'hui, nous n' avons voulu que constater le fait important de sa nouvelle constitution.

Junqua.

Parijs, 7 September. Men verzekert, dat de Keizer het eerste gedeelte van het eerste deel zijner geschiedenis van Julius Cesar aan den druk zal overgeven.

— De Heer de Montalembert zal onder den titel van » Une nation en deuil" het artikel door hem in den *Correspondant* geplaatst, als brochure uitgeven. Hij heeft aan zijn geschrift nog een en ander toegevoegd. De Heer Cayla zal een nieuw pamphlet het licht doen zien onder den titel: »Si j'étais pape." Er is ook sprake van een nieuw geschrift van den Heer de la Guéronnière over de Romeinsche kwestie.

— De generaal de Montebello, die met eene buitengewone zending naar Konstantinopel is gezonden, zal den 10den van daar vertrekken. Zijne echtgenoot is aan de Sultane Valide en aan de gemalin van den Sultan voorgesteld, hetgeen bij dezen eene wijziging aanduidt van da Turksche zeden. Te Konstantinopel is ook Said-Pacha, Onderkoning van Aegypte aangekomen, die den Sultan 20 millioen brengt, deels als geschenk, deels als schatting.

— Het dagblad van Périgord bevat een brief van den gewezen procureur de Tonneus, die kennis geeft van zijne troonsbeklimming als Koning van Araconie in Zuid-America, onder den titiel van Aurelie Antoine I. In dien brief, gedagteekend Valparaiso 18 Julij, vraagt hij als zoon van Périgord, om in Frankrijk eene nationale leening te openen tot dekking zijner installatiekosten. Het blad heeft aan het verzoek gevolg gegeven door de mededeeling van den brief, onder verklaring dat in zijne bureaux de leening is geopend.

— De *Opinione Nationale* meldt, dat de kardinaal de Merode in den laatsten tijd vele pogingen in het werk gesteld heeft, om eene beweging in de Marken en Umbrie uit te lokken, maar de generaal Goyon maatregelen heeft genomen om deze plannen te verijdelen.

— Uit Napels wordt van 31 Aug. jl. aan het *Journal des Débats* geschreven dat aldaar sedert drie dagen niets omtrent de bewegingen der bandieten vernomen is. Generaal Pinelli bevindt zich sedert een paar dagen aldaar, ten einde rapport omtrent zijne krijgsoperatie uit te brengen. De brigade Parma is den 30sten naar de Abruzzen opgerukt. De bezetting der Napelsche provincien bedraagt thans 35,000 man. Deze vermeerdering van troepen is geschied met het oog op de aanstaande militie-ligting. Reeds 18,000 man van vroegere ligtingen zijn onder de wapenen geroepen en bij het Italiaansche leger ingedeeld, en men heeft voorbereidende maatregelen genomen, om tegen November nog eene ligting van 36,000 Napolitanen in dienst te stellen.

— Op den spoortrein tusschen Villafranche en Lyon is dezer dagen een hevige brand in een goederenwagen uitgebarsten. De reizigers die zich in den daaraan vastgehechten waggon bevonden, ontdekten de vlammen, riepen om hulp en vroegen den machinist om te stoppen. Deze bemerkte echter niets van het ongeval en van hun geschrei. Toen de passagiers bespeurden dat hun hulpgeroep te vergeefs was sprongen velen uit den wagen. Eerst aan het station Collonges bemerkte de machinist wat er gaande was. Gelukkig is niemand bij dit ongeval omgekomen; alleen heeft eene vrouw bij het uitspringen van den wagen zich de knie verstuikt.

— Aan de kamer van koophandel is kennis gegeven dat in afwachting van nieuwe schikkingen tusschen Frankrijk en het koningrijk Italië, het in 1850 tusschen Frankrijk en Sardinië gesloten handelstraktaat van toepassing is op alle deelen van het onder den scepter van koning Victor Emanuel vereenigd Italië.

Parijs, 8 Sept. Even als overal zijn ook hier de Americaansche aangelegenheden een voornaam onderwerp der gesprekken. Een paar dagen geleden werd beweerd dat onze regering voornemens was met het Britsche gouvernement maatregelen te beramen, om het tusschen de oorlogvoerende partijen aldaar tot eene schikking te brengen. Bij nader inzien heeft men evenwel begrepen dat dit het geval niet was en dat de beide regeringen, in plaats van op eene interventie, alleen bedacht zijn op de bescherming harer handelsbelangen. Of zij ten dezen opzigte niet eens tot eene gemeenschappelijke handeling zullen komen is eene andere vraag; naar men wil, zouden er zelfs stappen zijn gedaan om daaromtrent een resultaat te verkrijgen, hetgeen misschien niet zoo moeijelijk zou vallen, vooral wanneer, gelijk men zegt, Frankrijk en Engeland het toch eens schijnen dat de blokkade der zuidelijke havens niet langer behoort gehandhaafd te worden. Aanvankelijk meende men, dat prins Napoleon, hoewel het al spoedig was tegengesproken, werkelijk het initiatief zou nemen, om te beproeven of eene verzoening tusschen de noordelijke en zuidelijke staten op dit oogenblik mogelijk zou zijn. Naar men zeide, had hij daartoe reeds aan onze regering geschreven, om te weten in welke rigting hij moest handelen en welk karakter hij aan zijne bemoeijingen zou geven. De regering was daar evenwel tegen; zij wenschte eene strikte neutraliteit gehandhaafd te zien. Doch wanneer zij zich al van iedere politieke inmenging onthoudt, zoo spreekt het van zelf, dat zij zich daarom toch niet geheel stil kan houden waar het de aangelegenheden des handels betreft.

— In den nacht van Zaturdag op Zondag jl., omstreeks half twaalf ure, kwam, in de nabijheid van het station Douai (Noorderspoorweg), een passagierstrein met een goederentrein in botsing. Vijf reizigers zijn dientengevolge ligtelijk gekwetst; allen echter hebben hunne reis naar Parijs kunnen voortzetten.

— In der tijd is herhaaldelijk melding gemaakt van de verregaande ongeregeldheden in het instituut St. Michel te Rome, die telkens de tusschenkomst der justitie noodzakelijk maakten. Nadat ten gevolge hiervan onderscheidene kweekelingen in arrest gebragt en veroordeeld en andere uit het instituut verwijderd waren, openbaarde zich nog altoos bij de orerigen zulk eene verkeerde gezindheid, dat er eindelijk werd gesproken over de noodzakelijkheid tot opheffing der instelling. Dezer dagen is daarover bepaaldelijk beraadslaagd in eene vergadering, waarbij ook de paus, die vroeger professor aan het instituut is geweest, tegenwoordig was. Het resultaat daarvan is dat tot de bedoelde opheffing definitief werd besloten, zijnde aan de belanghebbende ouders en voogden berigt, dat het gesticht tegen de helft dezer maand wordt gesloten, en de kweekelingen tegen dien tijd sucessivelijk naar huis worden gezonden. Met het oog op het polytechnisch onderwijs tot opleiding voor de verschillende vakken van kunst en industrie, is dit voor Rome een groot verlies.

Een ander feit, hetwelk uit Rome wordt gemeld, betreft de geestelijke associatie ten gunste van Frans II. die zich onder voorzitterschap van den graaf van Trapani aldaar heeft geconstitueerd. In eene bijeenkomst van dat genootschap is aan een der leden opgedragen de vorming eener hulp-vereeniging, ten doel hebbende het grootst mogelijk aantal personen, uitsluitend clericalen, bijeen te brengen die de noodige geschiktheid bezitten om in hunne woonplaatsen en daartoe behoorende omstreken eene insurrectionele beweging te provoceren of gaande te houden. Aan sommige dezer personen zullen, ter keuze van het centraal-comité der associatie, officieren en andere medehelpers worden toegevoegd. Zij zullen tot leden der associatie worden aangenomen, na het afleggen van een eed, waarbij zij zich verbinden al het mogelijke te doen, om Frans II weder op den troon te helpen. In een der brieven van het hoofdcomité aan den afgevaardigde die met de zamenstelling der bovengenoemde hulpvereeniging is belast, leest men o. a.: »Houdt goeden moed, en zijt verzekerd, dat onze doorluchtige souverein Frans II gereed staat zijn rijk weder in te treden; want gij weet dat Oostenrijk, Spanje en Beijeren met ons zijn. Weet ook, dat de Oostenrijksche armee en haar krijgsmaterieel aan de Po vermeerderd zijn ten einde een inval te kunnen doen in de Romeinsche provincien, die door de Piemontesche troepen onderdrukt worden. Rusland heeft reeds zijne eerste schepen tot onze verdediging gezonden; de clericale partij in Frankrijk heeft na den dood van den goddeloozen Cavour de overhand gekregen en men kan reeds zeggen dat keizer Napoleon met ons is."

— Aan een dagblad van Genua wordt uit Caprera, omtrent generaal Garibaldi, het volgende gemeld:

»De generaal krijgt met iederen dag een deel van zijne vroegere opgeruimdheid terug. Wel is de oorzaak der ongesteldheid, die in den laatsten tijd hem zijne kamer deed houden, nog niet geheel weggenomen, maar toch derwijze geweken, dat hij den 31sten der vorige maand zijne landerijen weder heeft kunnen bezoeken. Kolonel Trecchi brengt voor zijn genoegen eenige dagen op Caprera door. Diens komst staat in geen enkel opzigt met eene officiele zending in verband. Er heeft geene toenadering tusschen het kabinet Ricasoli en Garibaldi plaats gevonden. De generaal houdt zich geheel buiten de zaken en spreekt er zelfs met Trecchi niet over. Evenmin begeeft hij zich naar Napels; men heeft hem tot het feest van 7 Sept. niet uitgenoodigd, en de man van Caprera heeft op die uitnoodiging dan ook niet gerekend, want, toen er eenige dagen geleden ten zijnent over het feest sprake was, liet hij zich ontvallen »ik weet geen enkele reden, waarom men mij vragen zou het Napelsche feest mee te komen vieren, ik heb aan de zaak, waaraan het zijn oorsprong ontleent, al heel weinig toegebragt." Sedert de komst zijner dochter Teresina heerscht in het Garibaldische huishouden op Caprera een zeer gezellig familieleven. Over dag wan-

delt en rijdt men en 's avonds wordt er voorgelezen of Specchi speelt piano, terwijl Teresina zingt. Ook des generaals zoon die zich thans in Zwitserland bevindt, wordt eerstdaags op Caprera verwacht, waartoe zijn vader hem uitgenoodigd heeft.

DUITSCHLAND.

Weenen, 6 Sept. Men verneemt, dat de stedelijke raad van Debreczin het voorbeeld van andere steden heeft gevolgd door te protesteren tegen de ontbinding van den Hongaarschen landdag; bij diezelfde gelegenheid is door dat ligchaam een adres van dankbetuiging gezonden aan den Heer Smolka.

— Naar men verneemt, zal eene geheele reorganisatie der comitaten in Hongarije plaats hebben. Tot heden zijn ingevolge de wettelijke bepalingen, ingevoerd ten jare 1848. kiezers alle edellieden, de hoogere standen en gemeente-ambtenaren. Thans zullen alleen kiezers zijn de hoogstaangeslagenen en zij, die door de gemeenteraden als zoodanig zijn gekozen. Op die wijze zal men de magt van den lageren adel geheel trachten te fnuiken; de leden tot deze klasse behoorende, mogen als de eigenlijke tegenstanders der regering worden beschouwd. Men voorziet dat in verscheidene comitaten sterke oppositie tegen de invoering dier bepaling zal plaats hebben, ten gevolge waarvan de regering zal moeten overgaan tot het benoemen der leden van bedoelde vergadering. In zeer vele comitaten zal deze maatregel zonder tegenstand worden toegepast, want in menig gedeelte des lands wenscht men in de eerste plaats rust en orde hersteld te zien.

— Naar luid van berigten uit Pesth heeft de hofkanselarij aan de koninklijke commissarissen de vereischte volmagt verstrekt om gemeentelijke ambtenaren te benoemen, in hunne betrekking te schorsen of af te zetten. Hierbij is hun echter bevolen aan de bevolking de verzekering te geven, dat de Keizer het vaste besluit heeft opgevat om de grondwettelijke regten van Hongarije ongeschonden en handhaven, en daarin derhalve niet de geringste wijziging zal worden gebragt.

— Uit Konstantinopel wordt berigt dat de schadevergoeding door de Porte te betalen aan de Christenen in den Libanon, ter zake van de bekende gruwelen en verwoestingen, 150 milloen Turksche piasters zal bedragen. Zij heeft het voorstel gedaan om een deel van dit bedrag te voldoen in geld, en het overige in levensmiddelen en andere verstrekkingen, als de opbouw voor hare rekening der vernielde woningen enz. De Europesche commissie zal over dit voorstel uitspraak doen.

Frankfort, 7 Sept. Van de zijde der Fransche regering wordt gevorderd, dat de ambtenaren, die bij gelegenheid der ongeregeldheden te Ville le Grand hun pligt hebben gedaan, uit hunne betrekking zullen worden ontzet. De bondsraad daarentegen beweert op grond der rapporten door den kantonnalen raad van Geneve ingezonden, dat Fransche onderdanen de aanleggers dier rustverstoring zijn geweest.

— De sterkte van het bondsleger is oorspronkelijk bepaald op ruim 450,000 man, maar is sedert kort reeds tot op 643,100 man gebragt. Het Oostenrijksche bondscontingent, dat slechts 142,230 man sterk behoeft te zijn, bedraagt thans 182,614 man; Pruissen dat niet meer dan 120,412 man behoeft te leveren, heeft het bijna op het dubbele, namelijk op 211,850 man gebragt. Ook de overige bondscontingenten zijn aanzienlijk vermeerderd, met uitzondering van die van Frankfort en Weimar.

Frankfort, 8 September. Het plan om Ludwigshafen door middel eener vaste brug met Manheim te verbinden, zal naar men gelooft, in het aanstaande voorjaar verwezenlijkt worden.

— De koning van Beijeren heeft zijne sanctie verleend aan het door de kamers aangenomen lijfstraffelijk wetboek, alsmede aan de nieuw wetgeving op het politiewezen.

— Uit Posen wordt het volgende gemeld: Gisteren in den vroegen morgen werd den inwoners dezer stad een zeer eigenaardig schouwspel aangeboden. Op het ruime plein vóór onze Domkerk toch waren omstreeks 200 Poolsche vrouwen uit den hoogeren en middenstand te zamen gekomen, om eene plegtige mis te hooren, en vervolgens eene bedevaart naar het op 40 mijlen afstands gelegene Poolsche en als beêvaartplaats zeer bekende stadje Czentoehau te doen, ten einde daar voor de bevrijdig van Polen te bidden. Er was eerst sprake geweest, dat ook geestelijken zich bij deze bedevaart aan zouden sluiten, maar, daar de aartsbisschop aan dit plan zijn zegel niet wilde hechten, zijn de dames alleen op weg getogen. Met vergunning van de hooge geestelijkheid volgen hare equipages den stoet, zoodat voor het geval een harer te vermoeid mogt worden, zij de reis per rijtuig kon voortzetten. Men betwijfelt echter of, al zijn de vrome pelgrims van passen voorzien, de Russische grensbeambten haar veroorloven zullen Polen binnen te rukken, daar het niet onmogelijk is. dat men aan deze processie het karakter eener politieke demonstratie zal toekennen.

— Omtrent de voormalige koningin van Napels, die op de wallen van Gaëta les in 't vechten genomen heeft, wordt aan een der Duitsche bladen uit Rome het volgende geschreven.

H. M. rijdt veel en houdt zelfs de teugels. Overigens gaat zij dikwerf te paard ter jagt. Piemontsche bladen nemen 't haar kwalijk dat ze eenigen tijd geleden een pistool nam en eene kat voor den kop schoot. Hier vindt men 't jammer dat haar wapen den kater niet bereiken kon, die haar echtgenoot de kroon van 't hoofd snoepte. De *Opinione* heeft ook verteld dat de Napelsche koningin en princessen laatst aan tafel bij eene kleine huiselijke ruzie elkaêr met borden en schalen om 't hoofd gooiden, zoodanig dat die door de geopende vensters in den tuin te regt kwamen. Hier weet men 't beter, en zegt, dat de dienstboden onder elkaêr aan het twisten waren. Die dienstboden maken 't zeer bont, want daar langzamerhand al 't zilverwerk hun door de vingers gegleden is, heeft de huishofmeester zich verpligt gezien, de Napelsche familie in 't vervolg serviezen van Berlijnsch zilver voor te zetten.

ZEE- EN HANDELSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
October	17	Rus	Créole	W. Fessin	Indramaijo	12 Oct.	Melbourne
„	18	Nederlandsch	Argo	A. W. F. van Teutem	Rotterdam	— Julij	Batavia
„	19	„	Josepha Louisa	A. Muijssen	Amsterdam	10 „	„
„	—	„	Telegraaf	P. B. Rolufs	Melbourne	19 Sept.	
„	—	Engelsch	Romed	C. A. Tairbairn	Foochow	17 „	Londen
„	20	Nederlandsch	Scheveningen	S. van de Velde	Rotterdam	27 Junij	Batavia
„	—	„	Johanna	A. I. P. D. Swemer	„	10 April	„

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
October	23	Ned. Indisch	bark	Soen Goan	Tio Diantjien	Riouw	26 Sept.	Gezagvoerder.
„	—	Hamburg	schip	Deutschland	E. Weselhoeft	Port Philip	7 „	Busing, Schröder & Co.
„	—	Engelsch	bark	Lizzie Aisbett	W. Jacks	Singapore		E. Moermann & Co.
„	25	Nederlandsch	schip	Jedo	van Rossem	Amsterdam	9 Julij	Paine, Stricker & Co.
„	—	„	„	Javaan	F. H. Bodeman	Samarang		J. Cezard & Co.
„	—	„	bark	Otto	W. G. Rotgans	Singapore		Maclaine, Watson & Co.
„	—	„	„	Eersteling		Samarang		Schimmelpenninck & Co.
„	—	„	„	Com. des Kon. d. v. Heim	J. van Zanten	Soerabaija		Landberg, Rezoet, de Bie & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Prins van Oranje	J. Prins	„		W. Cores de Vries.
„	—	„	bark	Java	Worthington	Palembang	19 Oct.	Coulster.
„	—	„	„	Kim Tekhoat	Lie Tienglong	Cheribon	— „	Schimmelpenninck & Co.
„	—	„	stoomb.	Palembang Packet	J. F. Scheel	„	25 „	Buijs, Jacobsen & Co.
„	—	„	schoen.	Chieftian	J. C. Kruijmel	Tanjong Pandan	17 „	Reijnst & Vinju
„	—	Hamburg	schip	Manila		China		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
October	24	Ned. Indisch	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Pamanoekan
„	25	Nederlandsch	schip	Anna	J. R. Bok	Soerabaija
„	—	„	bark	Whampoa	J. G. Marcussen	Nederland via Padang
„	—	„	„	Noordster	J. Lateijn	Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	„	Goansien	Go Tjenlong	Singapore via Muntok en Riouw
„	26	Nederlandsch	schip	Pieter	Hoogerwerff	Nederland
„	—	„	„	Anna Digna	C. Ouman	Cheribon
„	—	Ned. Indisch	bark	Ellen	Wentholt	Samarang

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Jan van Hoorn	C. M. Borghorst		B. Kopersmit & Co.
„	„	Scheveningen	S. van der Velde		„
„	„	Nicolaas Witsen	D. de Roever		„
„	„	Pieter Schoenmakers	J. J. van Varelen		J. Cezard & Co.
„	„	Azia	T. Molenaar	Samarang	Haager en Schuurman.
„	„	Vrede	L. van der Plas	Soerabaija	Busing, Schröder & Co.
„	„	Hendrik Ido Ambacht*	Bijl	Nederland	„
„	„	Loopuit	M. van der Hidde	Tjilatjap	Landberg, Rezoet, de Bie & Co.
„	„	Johanna*	Swemer		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	„	Hendrika	W. van Aalborg	Samarang	van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Telegraph*	P. B. Rolufs		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Elizabeth	J. Snoek		Willem de Jong
„	„	Josepha Louisa	A. Muijssen	Samarang	J. F. van Leeuwen & Co.
„	4 mast	schoener Argo	A. W. F. van Teutem	Soerabaija	Reynst en Vinju.
Ned. Indisch	bark	Djeneer*	Said bin Alie	Riouw en Singapore	Coulster.
„	„	Kalimantan*	Go Tjeseng	Samarang en Banjermassing	„
„	„	Balgies*	Said bin Alie		„
„	„	Alnoer*	Said bin Hoessin	Samarang via Cheribon	„
„	schip	Hood Hood*	Sech Leamrie	Soerabaija	„
„	„	Kas Balhair*	Said Asegaf	Samarang	„
„	schoener	Machmoen*	Said Segaf		Buijs, Jacobsen & Co.
„	bark	Yoesserin*	Said Alkaf	Singapore	„
„	„	Alnoer*	Sech Marzoek	Samarang	B. J. Jacobs.
„	„	Fathul Nassar*	Said Hassim	Soerabaija	„
„	schoener	Atiatool Barie*	Said Salim		„
Engelsch	bark	Sea Nymph*	A. Currie		Maclaine, Watson & Co.
„	„	John Norman*			„
„	„	Richard Thornton	Sinclair	Nederland	Martin, Dijce & Co.
„	„	Lizzie Aisbett*	W. Jacks	Amsterdam via Padang	E. Moermann & Co.
„	brik	Leven*	Ballard	Cocos Eilanden	Wilson & Co.
Hanover	schip	Kroonprins Ernst August*	P. C. Wilder		J. F. van Leeuwen & Co.
Hamburg	bark	Vortesteu*		Nederland	Busing, Schröder & Co.
„	schip	Deutschland	E. Weselhoeft	Nederland	„
„	bark	Guinea*	Bundersen		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Amerikaansch	schip	Hussar*	W. H. Howland		Paine, Stricker & Co.
„	„	Wild Rover*			„
„	bark	Rosette*	Pierce		„
Deensch	schoener	Cadovine*	Paulsen	Singapore	C. Bahre en G. Kinder.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
October	11	Nederlandsch	bark	Christiaan Huijgens	van Katwijk	6 Oct.	Passeroean
„	12	Ned. Indisch	„	Nawan Eljoesoer	Monteiro	8 „	Sumanap
„	—	Nederlandsch	„	Willem Daniel	de Jong	— „	Batavia.
„	—	Ned. Indisch	stoomb.	Oenarang	Halstijn	11 „	Soerabaija
„	13	„	brik	Almarshoegie	Said Alhabie	— „	Pekalongan
„	—	„	„	Salim	Meijer	6 „	Bima
„	14	Nederlandsch	schip	Jacob Roggeveen	Vos van Marken	9 „	Batavia
„	—	Ned. Indisch	bark	Sara Eleonora	Schuijmer	7 „	„
„	16	„	stoomb.	Batavia	Neije	15 „	Soerabaija
„	—	„	brik	Atiatool Rachman	Sech Said	12 „	Indramaijoe
„	—	„	stooms.	Prins van Oranje	Prins	15 „	„
„	—	Hamburg	bark	San Francisco	Stortenbecker	11 „	Batavia
„	—	Nederlandsch	„	Jacoba Helena	Swart	9 „	Soerabaija
„	—	„	schoener	Marij Goddard	Haring	8 „	Batavia

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	11	Nederlandsch	bark	Marij en Hillegonda	Piccardt	Nederland
„	—	Ned. Indisch	„	Kalimantan	Go Tjo Seng	Batavia
„	—	Nederlandsch	„	Deligence	Smit	Soerabaija
„	12	„	„	Nederland	Hoekstra	Batavia
„	—	Ned. Indisch	„	Columbus Almansoor	Said bin Sahap	Riouw
„	—	„	„	Fathal Hair	Sech Babaloen	Bali
„	—	„	brik	Rachmanie	Marsoek Osman	Grissee
„	—	Nederlandsch	bark	Estafette	Oepkens	Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	„	Ellen	Wentholt	Batavia
„	13	„	„	Ing Goan	So Tjoen Hie	Tagal
„	—	„	„	Goan Sien	Go Tileng	Batavia
„	—	Hamburg	„	Mauritius	Holst	Nederland
„	14	Nederlandsch	„	Cornelia Hendrika	van der Meulen	„
„	13	„	„	Gouv. Gen. Duymaer van Twist	Hoekema	„
„	—	Ned. Indisch	stoomb.	Oenarang	van Hulstijn	Batavia
„	15	„	schip	Maria Henriette	Winter	Padang
„	—	„	bark	Alnoer	Sech Marzocki	Batavia
„	—	„	„	Joan Goan	Lim Djehie	Riouw
„	17	„	schoener	Fathool Moeloek	Djenal Abiedin	Cheribon
„	—	Nederlandsch	bark	Eersteling	de Zeeuw Bagchus	Nederland
„	—	Ned. Indisch	stoomb.	Batavia	Neije	Batavia

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Susanna Johanna	Lammerts	Nederland	van den Broek & Veckens.
„	schip	Jedo	van Rossem	„	Dorrepaal & Co.
„	bark	Jeannette en Cornelia	Verhoeven	„	„
„	„	Kommissaris d. Koniugs v. d. Heim.	van Zanten	„	„
„	„	den Elshout	Akkerman	„	„
„	schip	S. van Heel	Dietz	„	„
„	schoener	Sophia Amalia	Lourens		Jacobson & Co.
„	bark	Christiaan Huijgens	van Katwijk	Nederland	van Maanen & Co.
„	„	Willem Daniel	de Jong	„	Mac Neill & Co.
„	schip	Jacob Roggeveen	Vos van Marken	„	Dorrepaal & Co.
„	schoener	Marij Goddard	Haring	„	van Maanen & Co.
„	bark	Jacoba Helena	Swart	„	B. Kopersmit & Co.
Amerikaansch	schip	East Indian	le Craw	„	Mac Neill & Co.
Fransch	„	Charlemagne	Dutail	Frankrijk	„
Hamburg	brik	San Francisco	Störtenbecker		Jacobson & Co.
Ned. Indisch	bark	Fathool Wadoet	Sech Alhadat		Gezagvoerder.
„	brik	Lina	Steevens	Indramaijoe	„
„	bark	Djoedool Brie	Said Baharoon		„
„	„	Fathool Moebarak	Mohamat Tiang	Tjilatjap	„
„	„	Johanna Elisabeth	Worthington		„
„	„	Aboul Kassim	Said Segaf		„
„	schip	Aloesmanie	Sech Bahasoan		„
„	bark	Oen Goan	Ko-Tiang	Tagal	„
„	„	Ing Goan	Ong Kok Kie	Riouw en Singapore	„
„	„	Gouverneur Schaap	Sech Bahaleon		„
„	„	Goan Sien	Mohamat		„
„	„	Nawan Eljoesoor	Oewa Kaba		„
„	brik	Salim	Monteiro		„
„	„	Almarshoegie	Meijer		„
„	bark	Sara Eleonora	Schuijmer		„
„	brik	Atiatool Rachman	Sech Doe		„

Aangekomen schepen te *Wijnkoopsbaai*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	13	Z. M.	stooms.	Phoenix	lt. t/z. Nierstrasz	Tjilatjap

Vertrokken schepen van *Wijnkoopsbaai*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV	NAAR
Oct.	15	Z. M.	stooms.	Phoenix	lt. t/z. Nierstrasz.	Batavia

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	13	N. I.	schoen.	Goedang Besar	Pa Ambiah	Muntok

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	16	Ned.	schip	Pieter	Hoogenwerff	[illegible]
„	—	N. I.	brik	Kalimas	Sech Boegies	[illegible]

Aangekomen schepen te *Indramaijoe.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 13	N. I.	schoen.	Apiemas	Lim Tjoeij	Cheribon
„ —	»	brik	Tjoe Goan	Po Sowie	Rembang.

Vertrokken schepen van *Indramaijoe.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 15	Ned.	bark	Julie	Brem	Sijdneij
» 16	N. I.	schoen.	Apiemas	Lim Tjoeij	Muntok

Aangekomen schepen te *Pecalongan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 12	N. I.	bark	Bacht Mastora	Said Alhabassij	Sumanap
„ 14	„	„	Fathal Nassar	Said Assegaf	Ternate
„ 16	„	„	Soeijgoan	Tio Tingkiat	Rembang

Vertrokken schepen van *Pecalongan*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 11	N. I.	bark	Atiat Toolbarie	Said Alijdroos	Sumanap
„ —	„	brik	Al Marshoegie	Said Alhabassij	Banjermassing
„ 15	„	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holien	Batavia
» —	„	„	Fathal Nassar	Said Assegaf	»

Aangekomen schepen te *Rembang.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 9	N. I.	bark	Soeijgoan	Tio Tingkiat	Indramaijoe

Vertrokken schepen van *Rembang.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 9	N. I.	brik	Tjeegoan	Po Sowie	Indramaijoe
„ —	„	bark	Thengoan	Tan Goatsun	»
„ 12	„	„	Soeijgoan	Tio Tengkiat	Cheribon

Aangekomen schepen te *Grissee.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 9	N. I.	bark	Waterloo	Paulino	Soerabaija
„ 11	»	»	Baboel Hair	Sech Fagie	Batavia

Vertrokken schepen van *Grissee*

DATUM	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV	NAAR
Oct. 11	N. I.	bark	Baboei Joesoor	Sech Almaine	Indramaijoe

Aangekomen schepen te *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 7	N. I.	bark	Hairol Barie	Sech Arpan	Cheribon
„ 9	„	„	IJoeserin	Said Alkaf	„
„ 12	„	„	Almakmoen	Bin Assim	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 7	N. I.	bark	Esparanza	Tjoa Tianghaij	Samarang
„ 10	»	„	Joesoein	Said Alkaf	Singapore

Vertrokken schepen van *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 10	Ned.	schip	Geertruida Maria	Spiegelberg	Pasoeroean
„ —	„	„	Hugo Grotius	Vogelsang qq.	Batavia
» 11	„	bark	Vice Amiraal Gobius.	van Duijn	„

Aangekomen schepen te *Panaroekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 7	Ned.	bark	Luconia	Hulshoff	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Panaroekan*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 5	Ned.	bark	Suzanna Elisabeth	Ouwehand	Nederland
„ 6	N. I.	schip	Charles	Kamaralie	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Sumanap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV	VAN
Oct. 4	N. I.	schoen.	Fathool Haer	Mohamat Aris	Soerabaija
„ 7	»	brak	Hindostan	Almakmoen	Pamakasean
„ —	„	„	Jane	Meijer	Samarang

Vertrokken schepen van *Sumanap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 5	N. I.	bark	Bacht Mastora	Said Alhabassij	Pecalongan
„ —	„	„	Nawan Eljoesoor	Monteiro	Samarang
„ 7	„	schoen.	Mifrejoor Moelook	Sagiet	Pasoeroean

Aangekomen schepen te *Bezoeki.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 3	Ned.	schip	Guurtje en Maria	Kruijt	Soerabaija
„ 5	„	„	Eugenie	Bargman	„
„ —	„	kotter	Susanna Cornelia	van der Vijver	Probolingo

Vertrokken schepen van *Bezoeki.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Otc. 8	Balin.	schoen.	Noorman	Intjik Taijeep.	Palembang

Aangekomen schepen te *Tjilatjap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 4	Ned.	bark	Arlequin	Singer	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Tjilatjap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct. 8	Ned.	brik	Rhijnvis Feith	Lammerts	Rotterdam
„ 11	Z. M.	stooms.	Phoenix ... lt.	t/z. Nierstrasz	Wijnkoopsbaai

Aangekomen schepen te *Sambas.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 7	N. I.	bark	Al Alawie	Said Hoesin	Soerabaija
» —	„	schoen.	Fatabool Salam	Sjinja	Pontianak

Vertrokken schepen van *Sambas.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 10	N. I.	bark	Al Alawie	Said Hoesin	Soerabaija
„ 26	„	schoen.	Fathabool Salam	Sjinja	Pontianak

Aangekomen schepen te *Priamen.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 25	Eng.	brik	Marines Hope	Lim Thiet	Siboga
„ 30	N. I.	bark	IJdroessie	Sech Baker	Soerabaija
„ —	„	„	Soetan Iskander	Kloppenburg	Padang

Vertrokken schepen van *Priamen.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 27	Eng.	brik	Marines Hope	Lim Thiet	Padang
Sept. 5	N. I.	schip	India	Sech Bafadal.	„
„ 6	„	bark	Soetan Iskander	Kloppenburg	Pondicheri
„ 17	„	schip	Kas Balhaer	Said Assgaf	Sumanap
„ 21	„	bark	IJdroessie	Sech Bakir	Batavia

Aangekomen schepen te *Muntok.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 2	N. I.	stoomb.	Koningin der Nederl.	Lewis	Batavia
„ —	„	„	Prins van Oranje	Prins	Singapore
„ 3	„	bark	Alnoer	Said Hoes	»
„ 11	Gouv.	stoomb.	Bronbeek	Everaars	van de West
„ —	N. I.	bark	Faid Alim	Sech Lachbal.	Batavia
„ 14	„	stoomb.	Palembang Packet	Scheel	Palembang
„ 15	„	bark	Maijmoen	Said Bark	Indramaijoe

Vertrokken schepen van *Muntok.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV	NAAR
Oct. 2	N. I.	stoomb.	Koningin der Nederl.	Lewis	Singapore
„ 3	„	„	Prins van Oranje	Prins	Batavia
» 5	„	bark	Alnoer	Said Hoesin	„
„ —	„	schoen.	Almas	Amat	Cheribon
„ —	„	„	Koentoolmas	Tjongfoek	Pankalpinang
„ 7	Gouv.	stoomb.	Bronbeek	Everaars	Toboalij
„ —	Z. M.	„	Samarang .... lt t/z.	le kl. Siegt	Om de West
„ 9	Gouv.	„	de Draak	Smits	Om de oost

Aangekomen schepen te *Riouw.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct. 2	N. I.	bark.	Tjangoan	Sie Ikhien	Indramaijoe
„ —	„	„	Anoear Salim	Said Madehie.	Singapore
„ 4	„	„	Oosterling Ingsoen	Taeep	„
„ 9	„	„	Hing Goan	Lim IJoehok	„
„ 12	„	„	Justina	Tjoa Tjingtjoan	„
„ —	„	„	Kim Tianhoat	Tan Hoktjoan.	„
„ 14	„	„	Liggoan	Kjo Haksie	Cheribon

Vertrokken schepen van *Riouw.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct 4	N. I.	bark	Anoear Salim	Said Madelie.	Batavia
„ 6	„	„	Ingboat	Kwee Koga	Soerabaija
„ 9	„	„	Oosterling Ingsoen	Taeep	Grissee

Aangekomen schepen te *Macasser.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Spet. 22	N. I.	schoen.	Coquette	Ola	Timor
„ 27	„	bark	Aboel Hair	Sech Hoesin	Soerabaija
Oct. 3	Z. M.	stooms.	Etna	Kommd. Palm	Mameedjoe
» —	N. I.	schoen.	Jeannette	Tjambang	Bali

Vertrokken schepen van *Macasser.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 21	N. I.	schoen.	Jupiter	Voll	Timor
„ 12	Eng.	schip	Colestial	Marchall	Shanghae
„ —	Hamb.	brik	Gustav en Erst	Voigt	China
„ 14	„	„	Citadelle	Horman	Macao
» 23	Ned.	bark	H. Vincentius v. Paulo	Vasser	Batavia

Marktprijzen.

Te BATAVIA, den 26 Oct. 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ...... ₰ legg.	40.—	....	afgedaan.
Casia, Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben	56.—	....	nominaal.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	30.—	50.—	vraag gering.
Gom Elastiek ...... ₰ pic.	68.—	69.—	verk. aanv. schaars.
„ Benzoin	35.—	65.—	geen transactien.
„ Dammar ...... ₰ pic.	20 —	21.50	met verk.
Gutta Percha	....	....	niets op de plaats.
Huiden, Koe	3.—	4.—	naar kwaliteit.
„ Buffel ...... ₰ st.	8.—	3.75	„
Indigo	4,35	....	zeer gewild.
Japan Boomwas	40.—	....	nominaal.
Kamfer. Japan per Baije	....	....	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen voor cons
Koffij, Java	35.—	....	zonder afd.
Padang	32.52	....	veilingsprijs.
Koper, Javansch	72.32	....	op venduтie verk.
Kruidnagelen ...... per pd.	....	....	niet voorradig.
Notenmuscaat No. 1 Benk	50.—	....	afgedaan.
Peper, zwarte	17.50	19,50	besteed.
„ witte	30.—	....	
Rotting, Banjermassing	7.50	8.—	omzet gering.
„ Padang	4.—	5.—	
Rijst, Indramaijoe met zakken.	205.—	....	afgedaan.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	140.—	160.—	geringe afdoening.
„ „ „ 2e „	130.—	140.—	« «
„ Carca	115.—	125.—	« «
Sandelhout	7.—	....	niet voorradig.
Sapanhout Manila in Entrep.	6.—	....	nominaal
„ Java ...... per pic.	3.—	....	
Suiker No. 16	14.75	15.—	afgedaan
Tabakbladeren	....	....	niet aan markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Tin	85.—	—......	met afdoeningen.
Was, Timor	190.—	....	begeerd.

Te SOERABAIJA, den 16 October.

Arak ₰ legger *f* 40,— Nominaal.
Kassia, Vera ₰ pic.
Huiden, Koe ₰ pic.
„ Buffel ₰ pic.
Koffij, Java ₰ pic. Niet ter Markt.
„ West Ind bereiding ₰ pic. *f* 36,—
Kurkema ₰ pic.
Lange Peper ₰ pic.
Rotting ₰ pic.
Rijst witte ₰ koijangs.
„ carga „ „
Sapanhout ₰ pic.
Suiker No 16 ₰ pic. *f* 14,$^1/_2$. Afgedaan met veel vraag.
Tabaksbladeren ₰ pic.
Tamarinde ₰ pic.
Wisselkoers op Nederland 100$^1/_2$ @ *f* 101%.

Beknopt Overzigt van den Handel en de Scheepvaart te Makassar

Over de maand Augustus 1861

Invoer

De geheele Invoer heeft gedragen:

Aan Koopmanschappen.	*f* 258282	
„ Speciën.	„ 12400	*f* 270682

De Invoer heeft bestaan in voortbrengselen:		
Van Europa en Amerika voor	*f* 2904	
„ China, Manila en Siam voor	„ 2280	
„ den Oosterschen Archipel voor	„ 253098	*f* 258282

Uitvoer

Aan Koopmanschappen	*f* 207959	
„ Speciën	„ 30220	*f* 238179

De Uitvoer heeft bestaan in voortbrengselen:		
Van den Oosterschen Archipel voor	*f* 139208	
„ de West Indie en Bengalen „	„ 43000	
„ China, Manila en Siam „	„ 258	
„ Europa en Amerika „	„ 25493	*f* 207959

Gedurende Augustus 1861 zijn te Makassar aangekomen

	schep. en vaart.	last.
Europeesch getuigd;	18	1835
Inlandsch getuigde vaartuigen	75	554
	93	2389

Van Makassar vertrokken

	schep. en vaart.	last.
Europeesch getuigd	12	1126$^1/_2$
Inlandsch getuigde vaartuigen	88	397$^1/_2$
Daarvan zijn	100	1524

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 21 TOT 23 OCTOBER 1861.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Bellatrix*; gez. Sandberg, agt. J. Cezard en co.

200 vn. meel, 20 coll. manufact., 100 vn. bier, *Schimmelpenninck en co.*
13 coll. manufact., *Order.*
140 md. bier, *Winsser. de Lange en co.*
33 coll. manufact., 1 kt. kantoorbehoeften en kramerijen, 1 do. drukletters, *G. Buijn en co.*
53 coll. dranken, *Herment.*
100 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
100 md. bier, *W. Cores de Vries.*
50 kn. rhijnwijn, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
6 kn. medicijnen, *Vlaming, Kiebert.*
3 kn. papier, *Kroesen.*
2 kn. provisien *van Riet en ter Gouw.*
2 kn. papier. *Dümmler en co.*
2 kn. drukletters, *W. Bruining.*
1 kt. drukletters, *H. M. van Dorp.*
126 vs. boter, 51 kn. kaas, 100 hammen, 5 kn. provisien, *Gezagvoerder.*
5 vs. zil. munt, 146 kn. bladkoper, 350 do. thee lood, 116 bn. zakken, *N. H. M.*
31 kn. manufact., 300 vs. boter, 98 hammen, *E. Moormann en co.*
25 bu. manufact., *Busing, Schröder en co.*
52 kn. en 45 bn. manufact., *B. van Leeuwen en co.*

Voor Samarang.

165 coll. diversen, ...

Van Rotterdam per Ned. 4 mastschoener *Argo*, gez. van Teutem, agt. Reyout en Vinju.

1000 keld. genever, 248 vs. boter, 30 arak leggers, *Agenten.*
70/4 vs. boter, 5 dorsch machines, 1 ploeg, 2 kn. ijzerwaren, *Krajenbrink.*
500 keld. genever, *B. Kopersmit en co.*
100 hammen, 10 vn. gez. spek, *G. Buijn en co.*
30 ks. wijn, 10 kn. champagne, *Order.*
2 kn. diversen, 2 do. zeep, *H. en A. Straus.*
37 kn. en 6 bn. manufact., *J. F. van Leeuwen en co.*
3 kn. manufact., *Niederer en co.*
2 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
10 vs. zilver munt, *N. H. M.*

Voor Soerabaija.

1600 pond. steenkolen, 212 vs. boter, 25 kn. wijn, 1 stier, 7 coll. kleederen, 10 kn. manufact., 5 do. koopmanschappen, 1 kt. portretten, 1 do. boeken, *Order.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Nicolaas Witsen*, gez. de Roever, agt. B. Kopersmit en co.

25 md. min. water, 200 vn. meel, 150 vs. menie, *Order.*
13 bn. manufact., *Paine, Stricker en co.*
50 vn. bier, 1632 coll. verfwaren en glasen, 14 kn. manufact., *G. Buijn en co.*
20 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
23 kn. manufact., *J. F. van Leeuwen en co.*
50 vn. bier, *Winsser, de Lange en co.*
50 vn. bier, *L. Platon en co.*
288 vs. loodwit, *Jacometti en co.*
4 kn. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
56 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
4 coll. provisien, *Gebr. Roselje en co.*
20 fust. bier, *John Pryce en co.*
50 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
11 kn. chimicalien, *Specht Grijp.*
300 blokk. hardsteen, 1/m vloertegels, 5 vs. zilver munt, 2 kn. boeken, 1066 coll. bouw benoodigheden, *Gouvernement.*
8 kn. manufact., 120 vs. menie, 1884 coll. verfwaren, 72 vn. loodwit, 206 pull. lijnolie, 60/m steenen, *Voor Soerabaija.*

Van Nederland per Ned. bark *Johanna*, gez. Swemer, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

161500 ps. metselsteenen, 383 coll. manufact, 9 do kantoorbeh., *N. H. M.*
12 kn. lucifers, 15 do spiegeltjes en lijsten, 2 do. prenten, 5 do. glaswerk, 5 do. speelgoed, 7 do. blikwerk en lijsten, 4 do. zeep, 4 kn. schilderijen en pijpen, 3 do. ijzerwerk, 10 do. kramerijen, *Loos en Reiss.*
1 kt. kramerijen, 1 do. verfwaren, 4 kn. muziek instrumenten, 1 kt. modewaren, *Gumprich en Strauss.*
300 kn. wijn, 8 do. manufact., 14 do. kramerijen, 150 vn. koolteer, 100/1 led. leggers, 100 vs. boter, 85 ks. kaas, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
78/1 en 78/2 en 156/4 vn. vleesch, *Zeeuw.*
100/1 led. leggers, 1 kt. koopmanschappen, 50 kn. bier, *Order.*
5 bn. manufact., *Bornand.*
5 kn. manufact., *Niederer en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Josepha Louisa*, gez. A. Muijsken, agt. J. F. van Leeuwen en co.

55 coll. manufact., 39 do. provisien, 200 vs. boter, 50 hammen, *J. F. van Leeuwen en co.*
1 kt. instrumenten, *G. Kolff en co.*
22 kn. eau de cologne, 36 do. koper, 6 vs. spijkers, *Haeger en Schuurman.*
60 bn. garen, *C. Bahre en G. Kinder.*
5 coll. manufact., *Niederer en co.*
1 rijtuig, 2 kn. schilderijen en spiegels, *Order.*
12 coll. manufact., *Pandel en Stiehens.*
20 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
2 kn. passementwerk, *Kuijk.*
5 vs. zilver specie, 240 bn. koffijzakken, 277 coll. manufact., 2 kn. servetgoed, 28 do. ar. en 70 do. gedr. katoen, 3 do. gouv. goederen, 12 do. kantoorbehoeften, *N. H. M.*

Voor Samarang.

120/m metselsteenen, *N. H. M.*

Van Rotterdam per Ned. bark *Scheveningen*, gez. van der Velde, agt. B. Kopersmit en co.

10 vs. zilver munt, *Gouvernement*
724711 pond steenkolen, *W. Cores de Vries.*

Van Padang per N. I. schip *Kasbal Hair*, gez. Said Mohm. bin Assgaf.

964 pic. rotting, *N. H. M.*
188 pic. rotting, *Said Oemar Hindoean.*
380 pic. rotting, 99 do. benzoin, 985 pic. rijst, *Gezagvoerder.*
218 pic. kassia, 267 do. rotting, *Paine, Stricker en co.*
48 pic. dammer, 76 do. cassia, 600 do. koffij, *Dummler en co.*
530 pic. benzoin, 285 do rijst, *Order.*

Van Padang per N. I. schip *Hood Hood*, gez. Sech Oemar bin Makaf Siahaie.

82 pic. gomdammer, *Dummler en co.*
75 pic. gomelastiek, *B. Kopersmit en co.*
3000 pic. rijst, 5 kn. sarongs, 1 kt. naalden, *E. Moormann en co.*
339 pic. rijst, *Wilson en co.*
1 kt. diversen, *Order.*
2 kn. rood katoen, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt. doeken, *Martin, Dyce en co.*
5 stell. wielen en assen, *Haeger en Schuurman.*
75 pic. koffij, *Winsser, de Lange en co.*
276 pic. rotting, *Paine, Stricker en co.*
2 kn. kazen, 25 vs. visch, *Abeelen, Dennison en co.*
6 kn. glazen, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland per Ned. bark *Pieter*, gez. Hoogenwerf, agt. ....

450 pic tin, 150 do. rotting, 6501,61/100 do suiker, 6457 do. koffij, 428,784/1000 do. thee, *N. H. M.*
400 pond. en 3 vn. brood, 20 ank. groenten, 1 keld. vruchten, 2 kn. wijn, 2 vn. erwten, 5 do. boter, 4 do. gort, 3 do. meel, 4 ank. azijn, 1 pic. patentolie, *van Ommeren, Rueb en co.*
40 kn. gember, 10 vn. vleesch, *Aan boord gebleven lading van China.*

Naar Nederland via Padang per Ned bark *Wilhelmina en Maria*, gez Postma, agt. E. Moormann en co.

5 vn. en 3 kn. porcelein, 1 kt. percussions, 1 do. kaas, 1 do. hammen, 300 keld. genever, uit entrep., 1 kt. franjes, 3 kn. parfumerien, 3 do. speelgoed, *Casselette en co.*
3 kn. papier, 1 kt. beschuit, 4 kn. spiegels, 5 do. lijnolie, 1 kt. kinder wagentjes, 15/m man sigaren, 1 kt. kramerijen, 5 kn. kinder goederen, 1 kt. lantaarns, 1 do. laarzen, 100 vs. boter, *Dümmler en co.*
6 kn. instrumenten, uit entrep., 1 kt. sarongs, *Arnold en Zonen.*
4 coll. aardewerk, *Frederiks*
10 bn. zakken, 4 bn. madapoll., 9 do. glaswerk, 12 do. modewaren, 180 tobb. staal, 1 kt. doeken, 1 do. dimities, 1 do. salempores, 17 kn. gedr. katoen, 2 do. sarongs, 1 kt. everlast, *E. Moormann en co.*
80 bn. goenie zakken, 35 pic. rotting, *Paine, Stricker en co.*
17 kn. sherting, *Purvis en co*

Naar Nederland per Ned. schip *Nederland*, gez. Hoekstra, agt. Haeger en Schuurman.

5022 pic. suiker, *Schimmelpeninck en co.*
28 coll. kleederen en confituren, enz. 3 kn. diversen, 11636 pond. indigo, 138 pic. suiker, 5 do. koffij, *Dorrepaal en co.*
141 pic. cubeben, 1 do. koffij, 9 coll. diversen, *Dammits en co.*
1718 pic. koffij, *Mc. Neill en co.*
265 pic. koffij, *van Maanen en co.*
1283 pic. suiker, *Jacobson en co.*
287 pd. indigo, *B. Kopersmit en co.*
1882 pic. suiker, 30 do. rotting, 278 do. gomelastiek, *Paine, Stricker en co.*
250 pic. tin, *N. H. M.*
990 ps buffelhuiden, 416 pic. koffij, 5964 pd. java thee, 2 kn. diversen, 50 pic. kadranghout, 40 pond. vanille, *Haeger en Schuurman.*
219 pic. koffij, 19 do. notmuskaat, *J. F. van Leeuwen en co.*
10/m sigaren, uit enterp. *Abeelen, Dennison en co.*
11 coll. jap. goederen, 1 pk. meubelhout, 1 kt. kleederen, 3 kn. meubelen, 3 do. porselein, 1 kt. kramerijen, *Gebr. Roselje en co.*

Naar Australia per Ned. bark *Julie*, gez. R. Brem, agt. Haeger en Schuurman.

2498 pic. suiker, 500 do. koffij, 220 do. rotting, *N. H. M.*
1000 pic. suiker, *Arnold en Zn.*
3104 pic. rijst, *Snatker.*
6 keld. genever uit enterp., *Haeger en Schuurman.*

Naar Nederland via Samarang per Ned brik *Catharina Geertruida*, gez. E. Mos, agt. Jacometti en co.

250 pic. tin, *N. H. M.*
91 pic. rotting, *Landberg, Bezoet, de Bie en co.*
1 vt. boter uit enterp., *Reinefs en co.*
3 md. erwten en boonen, 5 do. gort, 4 coll. en 4 vs. groenten, 1 vaatje verf, 4 ankers zuur, 1 vt. bier azijn, 160 pond. volksbrood, 1 anker azijn, *Jacometti en co.*

voor Samarang.

2 kn. satteins, *N. H. M.*
6 md. aardewerk, *Tolson, Hunt en co.*
2 kn. modewaren, 1 kt. kramerijen, 48 karrenassen en toebeh. 100 ps. bussen *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

Naar Nederland via Padang per Ned. bark *Whampoa*, gez. Marcussen, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

100 pic. rotting, *J. Cezard en co.*
421,49/100 pic. koffij, uit entrep., *J. F. van Leeuwen en co.*
3000 pic. rijst, 15 do. sandelhout, 43 do. sap. hout, uit entrep., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

Voor Padang.

20 bn. zakken, 300 pic. ijzer, *J. Cezard en co.*
10 coll. aardewerk, *Hunter, Houghton en co.*
5 kn. zeep, 5 do. glaswerk, 2 do. porcelein, *J. F. van Leeuwen en co.*
50 kn. kruid, uit entrep., *Pandel en Stiehens*
5 kn. eau de cologne, 8 do. manufact., 1 kt. beh. papier, 1 do. gordijngoed, 5 kn. jap. payongs, 1 kt. beadjes, 3 kn. en 2 coll. ijzerwaren, 4 kn. provisien, 1 kt. hoeden, 1 do. schrijfbehoeften, 47 bosn. staal, 1 kt. modewaren, 1 do. muziek doosen, 1 bank, 6 stoelen, 2 ledikanten, 1 waschtafel, 3 kasten, 1 schrijftafel, 5 tafels, 28 stoelen, 2 banken, 3 kn. etendragers, 4 do. spiegels, 10 do. glaswaren, 3 do. kleeder hangers, *Hagedorn, Plump en co.*
5 kn. jap. warschetellen, 1 kt. eau de cologne, 4 kn. provisien, uit entrep. *Haeger en Schuurman.*

Naar Bandjermassing via Samarang en Soerabaija per Ned. stoomb. *Palembang*, gez. Kramer, agt. W. Cores de Vries.

Voor Bandjermassing.

300 keld. genever, *Kung Kengliong.*
1 kt. ijzerwerk, *Buijs, Jacobsen en co.*
15 kn. wijn, *Winsser, de Lange en co.*
6 coll. div. gouv. goederen, 50 stav. ijzer, 176 vn. vleesch, 160 do. spek, 74 do. boter, 2 do. azijn, 1 kt. genever, 1 zak. peper, 17 zakk. boonen, 42 kn. wijn, 68 coll. milit. en 4 do. artill. goederen, *Gouvernement.*

Voor Samarang.

40 kn. opium, 5 do. geneesmiddelen, *Gouvernement.*

Voor Soerabaija.

20 kn. opium, 5 do. milit. goederen, *Gouvernement.*

Voor Bandjermassing.

1 kt. regaal, *Winsser, de Lange en co.*
2 vn. afget bier, 1 kt. thee. 1 md. suiker, 1 vt. boter, 2 keld. genever, 1 doz. bitter, *S. B. van Kloeff en co.*

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.